

ETELÄ-SAVON 2. VAIHEMAAKUNTAKAAVAN OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMASTA ANNETUT LAUSUNNOT JA MUISTUTUKSET SEKÄ MAAKUNTALIITON VASTINE

Sisältö

Lausunnot	2	Etelä-Savon kauppakamari	12
Heinäveden kunta	2	Vapo Oy	12
Hirvensalmen kunta	2	Bioenergia ry	16
Joroisten kunta	2	Etelä-Savon luonnonsuojelupiiri	18
Juvan kunta	3	GTK	19
Mikkelin kaupunki	4	Metsänomistajien liitto Järvi-Suomi	21
Mäntyharjun kunta	4	Suomen Metsäkeskus	24
Pertunmaan kunta	4	UPM-Kymmene Oyj	25
Puumalan kunta	4	AVI Itä-Suomi	26
Sulkavan kunta	5	Metsähallitus	26
Etelä-Savon ELY-keskus	5	Etelä-Savon pelastuslaitos	27
Pohjois-Savon ELY-keskus	10	Fingrid Oyj	27
Kymenlaakson Liitto	10	Itä-Suomen Sotilasläänin Esikunta	27
Pohjois-Savon liitto	11	Museovirasto	28
Keski-Suomen liitto	11	Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, Tukes	31
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto	11	Suomen kylätoiminta ry ja Järvi-Suomen kylät ry	31
Miset oy	12	Muistutukset	31
Savonlinnan yrityspalvelut oy	12		

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma oli nähtävillä maakuntaliiton ja jäsenkuntien ilmoitustauluilla sekä maakuntaliiton internet-sivuilla nähtävillä 8. syyskuuta - 8. lokakuuta 2014. Nähtävillä olon aikana saatiin 8 osallisten kommenttia. Maakuntaliitto pyysi lisäksi 21.8.2014 päivätyllä kirjeellä lausuntopyynnöt jäsenkunnilta, naapuriliitoilta, sekä keskeisiltä viranomais- ja intressitahoilta. Lausunnot pyydettiin 15.10.2014 mennessä. Lausuntoja saapui 33.

<i>Lausunnot</i>	<i>Vastine</i>
<p>Heinäveden kunta</p> <p>Heinäveden kunta esittää, että päivityksessä tulee huomioida valtatie 23 luokitustason nostaminen ottaen huomioon tuleva puuhuolto ja tulevat teollisuusinvestoinnit. Valtatie 23 sijaitsee kolmen maakunnan vaikutusalueella.</p>	<p>Itä-Suomen liikennestrategiassa on VT 23 liikenneolosuhteiden kehittämisessä yhteysväleistä priorisoitu Itä-Suomessa yhteisesti kiireellisimmiksi heti VT 5 Mikkeli-Kuopio yhteysvälin jälkeen. Nykyinen maakuntakaavamerkintä mahdollistaa valtatie 23 kehittämisen nykyisessä maastokäytävässä.</p>
<p>Hirvensalmen kunta</p> <p>Ei huomautettavaa.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>Joroisten kunta</p> <p>Joroisten kunta toteaa lausuntonaan, että Joroisten kunnan osalta 2.vaihemaakuntakaavalla tulisi tarkastella etenkin seuraavia asioita: -Koska maakuntakaavamerkinnät vaikuttavat mm. maa-aineslupaharkintaan, on pohjavesialueiden sekä arvokkaiden geologisten alueiden rajaukset tarkastettava vastaamaan mahdollisimman hyvin todellisuutta. Esim. nykyisen maakuntakaavan Kotkatharjun alueeseen kohdistuva ge-merkintä kohdistuu länsireunaltaan alueeseen, joka on jo nykyistä maakuntakaavaa laadittaessa ollut uuden 5-tien linjauksen sekä soranoton vuoksi luonnontilaltaan täysin tuhoutunut. Ehdotus uudesta ge-merkinnän rajauksesta esitetään liitekartoilla (liitteet 1 ja 2). Kotkatharjun pohjavesialueen rajausten tarkistamisessa tulee ottaa huomioon uuden 5-tien sijainti, laajamittainen olemassaoleva soranotto toiminta sekä laaditusta pohjavesien virtausmallinnuksesta saatavat tiedot. -Turvetuotannon osalta mahdolliset uudet tuotantoalueet on ensisijaisesti sijoitettava olemassa olevien turvetuotantoalueiden läheisyyteen tai samalle vesistöalueelle ja näissä kohteissa on myös lisäksi oltava mahdollisuus käyttää parasta mahdollista tekniikkaa haitallisten vesistövaikutusten välttämiseksi (esim. mahdollisuus pintavalutus kentän ja/tai kemikalointiaseman rakentamiseen). Muilta osin Joroisten kunnalla ei ole huomautettavaa 2. vaihemaakuntakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.</p>	<p>Maakuntakaavan maa-ainesten ottoalueita ja geologisesti arvokkaita muodostumia käsitellään kokonaisuutena. Maakuntakaavassa jo olevien geologisesti arvokkaiden harjualueiden rajauksia voidaan tarkentaa, mikäli harjumuodostuma on tuhoutunut esim. tapahtuneen maa-ainesten oton seurauksena. Tässä yhteydessä käytetään hyväksi ELY-keskuksen, GTK:n ja kunnan aineistoja.</p> <p>Turvetuotantoon soveltuvien soiden osoittamisen lähtökohtina ovat mm. GTK:n arvio suon tuotantokelpoisuudesta, suon luonnontilaisuus, lähialueen maankäyttö sekä tuotannon vesistövaikutukset. Tarkastelussa otetaan huomioon myös nykyiset tuotantoalueet. Maakuntakaavassa tuotantoon soveltuville soille asetetaan kriteerit, jotka suoalueen on täytettävä, jotta se voidaan esittää maakuntakaavassa. Olemassa olevan tuotantoalueen läheisyys voi olla yksi valintaan vaikuttava kriteeri. Kriteerit täsmentyvät kaavaprosessin aikana.</p>

Juvan kunta

Juvan kunnan **Hasamäen matkailualueen merkintä tulee säilyttää vähintään nykyisen maakuntakaavan mukaisena v-rm merkintänä.**

Kunta on käynnistämässä alueella osayleiskaavan tarkoitusta, jossa alueen maankäyttöä tutkitaan tarkemmin, kuin mitä nykyisessä voimassa olevassa Jukajärven yleiskaavassa on esitetty. Myös maakunnallisen statuksen mukaista merkintää tulisi harkita Hasamäen alueen osalta.

Juva Vehmaan -alueen osalta Juvan keskustan osayleiskaavaan merkityt leirintä- ja loma-asutusalueet tulee merkitä maakuntakaavaan maakunnallisena alueena.

Lisäksi Juva - Rantasalmi - Sulkava matkailun kehittämishankkeen raporttia ja sen johtopäätelmät tulee huomioida nyt laadittavassa maakuntakaavan muutoksessa.

Olemassa olevien maakunnassa sijaitsevien ja tulevien matkailukeskusten ja asutustajamien väliset nykyiset tavalla tai toisella luvitetut tai sopimusperäisesti tiedossa olevat reitit tulee merkitä nyt maakuntakaavaan niin kävely, patikointi, pyöräily, maastopyöräily, ratsastus, melonta, soutu, veneily, mönkijä, moottorikelkkailun tmv. reitistöjen osalta. Samoin laadittua koti- ja vierassatamaselvitystä ja sen tuloksia tulee hyödyntää maakuntakaavan muutoksen laadinnassa.

Valtatie 5:n uudet linjaukset ja varaukset tulee merkitä maakuntakaavaan Juvan kunnan voimassa olevien Loukeen, Nevajärven yleiskaavojen sekä Vehmaan ja keskusta-alueen asemakaavojen mukaisesti.

Turvetuotantoalueiden merkitsemisessä Juvan kunnan alueella tulee olla maakuntakaavan laadinnassa ja varsinkin uusien turvetuotanto-alueiden merkitsemisessä ja laajentamisessa kriittinen, koska vesistöt kunnassamme, joihin turvetuotantoalueiden vedet laskevat ovat joko pinta-alaltaan pieniä tai syvyydeltään matalia ja siten hyvin haavoittuvia.

Juvan kunnalla ei ole muuta lausuttavaa ja huomautettavaa tässä vaiheessa Etelä-Savon 2. vaihemaakuntakaavasta ja sen osallistumis- ja

Hasamäen V-rm-merkinnän tarkistustarpeet tutkitaan kaavaprosessin aikana.

Maakuntakaavan taajamerkintöjen (A, a) logiikka toimii siten, että merkinnän yksityiskohtaisemman maankäytön suunnittelevat kunnat yleis- ja asemakaavoin maakuntakaavan suunnittelumääräysten ohjeistuksin eikä taajamien maankäyttöä osoiteta maakuntakaavassa yksityiskohtaisesti. Vehmaan alue on osa Juvan a-kohdemerkintää, kunnan yleiskaavan mukaisesti.

Juva - Rantasalmi – Sulkava matkailun kehittämishankkeen raportin anti ja sen tuomat mahdolliset maakuntakaavan tarkistustarpeet tutkitaan kaavaprosessin aikana.

Reitistöt ja retkisatamat tullaan päivittämään maakuntakaavassa. Reitistöjen osalta maakuntakaavaan merkitään seudullisesti tai valtakunnallisesti merkittävät reitit retkeily-, moottorikelkkailu- ja melontareitit ohjeellisella merkinnällä. Retkisatamat pyritään merkitsemään kattavasti. Varauksista käydään keskustelut kuntien kanssa.

Valtatien 5 linjaukset ja merkinnät tarkastetaan vastamaan nykyistä suunnittelutiannetta.

Tavoitteena on ohjata turvetuotantoa siten, että vesistöjen nykytila ei heikkene. Tuotantoon soveltuville soille asetetaan kriteerit, jotka suoalueen on täytettävä, jotta se voidaan esittää maakuntakaavassa. Kriteereitä ovat mm. GTK:n arvio suon tuotantokelpoisuudesta, suon luonnontilaisuus, lähialueen maankäyttö sekä tuotannon vesistövaikutukset. Kriteerit täsmentyvät kaavaprosessin aikana.

Vesistövaikutuksia tarkastellaan valuma-alue kohtaisesti (3. jakovaihe), jolloin

arviointisuunnitelmasta sekä lähtökohtaraportista.	pystytään paremmin ottamaan huomioon valuma-alueiden vesistöjen ominaispiirteet.
<p>Mikkelin kaupunki</p> <p>Kaupunginhallitus toteaa, että Etelä-Savon 2. vaihemaakuntakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa on huomioitu Mikkelin kaupungin esittämät maakuntakaavoitusta koskevat päivitystarpeet. Mikkelin kaupungilla ei ole lisättävää laadittuun vaihemaakuntakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan.</p>	Merkitään tiedoksi.
<p>Mäntyharjun kunta</p> <p>Kunnanhallitus toteaa lausunnossaan Etelä-Savon maakuntaliitolle, että Mäntyharjun kunnalla ei ole huomautettavaa Etelä-Savon 2. vaihemaakuntakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan.</p>	Merkitään tiedoksi.
<p>Pertunmaan kunta</p> <p>Ei huomauttamista.</p>	Merkitään tiedoksi.
<p>Puumalan kunta</p> <p>Kunnanjohtajan ehdotus: Puumalan kunnanhallitus esittää lausuntoon Etelä-Savon 2. vaihemaakuntakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta seuraavaa:</p> <p>Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa on hyvin esitetty vaihemaakuntakaavan lähtökohtia ja laadittuja selvityksiä.</p> <p>Maakuntakaavan voimaan tulon jälkeen on Mikkelin ja Savonlinnan seuduille laadittu aluerakennemallit Savonlinnan seudun aluerakennemallityössä Puumala profiloituu matkailun osalta vesistö- ja saaristomatkailuun. Matkailukirkonkylien kehittämisessä ja jatkosuunnittelussa tukeudutaan Puumalan osalla vetovoimatekijöihin, kuten vierasvenesatamaan, siltaan, mökkiläisten palvelukeskuksen ja saariston rengastien keskuksena toimimiseen sekä idylliseen kylämiljööseen. Erityiseksi matkailukyläksi Puumalasta on osoitettu Niinisaari.</p> <p>Puumalan kunnanhallitus esittää Etelä-Savon 2. vaihemaakuntakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan Savonlinnan seudun aluerakennemallin mukaisesti mainintaa Niinisaaren matkailu-</p>	Niinisaaren alueen ja siihen kytkeytyvän Puumalan saariston rengastien osoittamista maakuntakaavassa tutkitaan kaavaprosessin edetessä.

<p>kylästä, joka kytkeytyy Puumalan saariston rengastien yhteystarvemerkintään.</p> <p>Kunnanhallituksen jäsen Irja Piskonen jätti asiasta eriävän mielipiteen.</p>	<p><i>[kaikki saadut muistutukset koskevat tätä Puumalan kunnan esitystä]</i></p>
<p>Sulkavan kunta</p> <p>Kunnanhallitus päättää esittää lausuntoaan, että Sulkavan kunta pitää positiivisena seikkana maakuntakaavan tarkastelua erityisesti matkailun, virkistuksen, luonnonvarojen käytön sekä kulttuuriympäristön osalta. Myös luonnonympäristön osalta luontomatkailun ja virkistyskäytön yhteensovittaminen on tärkeää. Sulkavan kunnalla ei ole huomautettavaa vaihemaakuntakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.</p>	<p>Merkitään tiedoksi. Viitaten Juvan kunnan lausuntoon Juva - Rantasalmi – Sulkava matkailun kehittämishankkeen raportin anti ja sen tuomat mahdolliset maakuntakaavan tarkistustarpeet tutkitaan kaavaprosessin aikana.</p>
<p>Etelä-Savon ELY-keskus</p> <p>Lausunto Etelä-Savon 2. vaihemaakuntakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta Etelä-Savon yleispiirteistä maankäyttöä ohjaa ympäristöministeriön vuonna 2010 vahvistama maakuntakaava sekä voimaan tultuaan sitä täydentävä tuulivoimatuotantoa ohjaava 1. vaihemaakuntakaava (parhaillaan ympäristöministeriön vahvistettavana). Nyt käynnistyneessä kaavaprosessissa maakuntakaavaa on tarkoitus täydentää joillakin uusilla teemailla sekä päivittää nykyisen kaavan vanhentuneita merkintöjä ja varauksia koko maakunnan alueella. Perusteellisemmin maakuntakaavan muuttamista tarkastellaan Mikkeliin vuoden 2013 alussa liittyneen aiemmin Etelä-Karjalan maakuntaan kuuluneen Suomenselän osalta.</p> <p>Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) Osallistuminen ja kaavan aikataulu on esitetty kattavasti ja ne antavat selkeän kuvan vaikuttamismahdollisuuksista. Osallistamiskeinot on niin ikään suunniteltu monipuolisiksi ja takaavat osaltaan laajan tarkastelukulman kaavan laatimisen pohjaksi. Selvitysten tarve ja vaikutusten arviointi on esitetty varsin yleispiirteisesti, mikä on perusteltua tässä vaiheessa, kun kaavan tavoitteita vielä työstetään.</p> <p>Kaavan tavoitteet Vaihemaakuntakaavaa varten laaditussa lähtökohtaraportissa tuodaan teemaittain hyvin esille valtioneuvoston vuonna 2000 asettamat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (tarkistettu 2008), joita vasten on hyvä peilata myös maakuntakaavan päivittämistarpeita. Vastaava tarkastelu olisi hyvä tehdä myös maankäyttö- ja rakennuslaissa (MRL</p>	<p>Toisen vaihemaakuntakaavan tarkoituksena on päivittää voimassa olevaa maakuntakaavaa tarpeellisilta osin. Kevään sidosryhmäkeskustelujen, liiton oman kaava-seurannan ja laaditun lähtökohtaraportin perusteella voidaan todeta, että pääsääntöisesti tässä vaihekaavassa on kyse voimassa olevan kaavassa tehtyjen linjausten mukaisten merkintöjen yksittäisistä muutoksista. Turvetuotannonkin osalta kysees-</p>

132/1999) maakuntakaavoitukselle asetettujen sisältövaatimusten (MRL 28 §) osalta.

OAS:ssa esitetyt teemat

Alustava suunnitelma turvetuotannon aluevarausten vaikutusten arvioinnista vaikuttaa toimivalta ja kehittämiskelpoiselta. Aihetta voisi tarkastella samantyyppisesti kuin Etelä-Savon 1:ssä (tuulivoimaa käsitellessä) vaihemaakuntakaavassakin eli sekä tekniseen toteutettavuuteen että haittoihin perustuvien kriteerien kautta.

Luonnonvarojen osalta ylipäätään Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (EL Y-keskus) esittää, että **tavoitena** **otettaisiin nykyisessä maakuntakaavassa käytetyn kulutusennusteeseen perustuvan tavoitteen sijaan kulutusennusteen huomioon otettava järkevä ja luonnonvarataloudellinen käyttö.** Valtioneuvoston vuonna 2000 asettamissa valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa 4.4 Kulttuuri- ja luonnonperintö, virkistyskäyttö ja luonnonvaratavoitekokonaisuuden yksi yleistavoite on:

Alueidenkäytöllä edistetään luonnonvarojen kestävää hyödyntämistä siten, että turvataan luonnonvarojen saatavuus myös tuleville sukupolville.

Samana tavoitekokonaisuuden erityistavoitteena (oikeudellisesti velvoittava) on:

Maakuntakaavoituksessa on otettava huomioon käyttökelpoiset kiviainesvarat sekä niiden kulutus ja kulustarve pitkällä aikavälillä sekä sovitettava yhteen kiviaineshuolto- ja suojelutarpeet.

Myös maakuntakaavan sisältövaatimusten (MRL 28 §) mukaan kaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityisesti huomiota vesi- ja maa-ainesvarojen kestäväan käyttöön.

Maa-ainesten ottopaikoista on ilmeisen huutava pula, joten kysynnän ja VAT-tavoitteiden täyttämiseksi olisi syytä pohtia niin maa-ainesten kuin esim. purkujätteidenkin kierrätystä maakunnan tasolla. **Tällaisten kierätys- ja muiden tilaa vaativien aineiden (esim. biopoltoaineet) hyödyntämisen ja logistiikan helpottamiseksi olisi syytä harkita maakuntakaavaan alueellisten tai seudullisten varastointi- ja käsittelyalueiden osoittamista.**

Pohjavesialuevarausten päivittäminen on tarpeellista ja edellyttää toistaiseksi vielä tutkimattomien III -luokan alueiden vedenhankin-

sä on kaavan päivittäminen vaikkakin voimassa olevassa kaavassa on osoitettu vain tuolloin luvitetut turvesuot. Tämän vuoksi maakuntaliitto katsoo, että laajemmat teemakohtaiset linjavalinnat ja myös sisältövaatimuksiin ja VAT:n liittyvät tarkastelut on tehty voimassaolevassa maakuntakaavassa. Nyt vireillä olevan vaihemaakuntakaavan vaikutusarvioinnissa tullaan tämän vuoksi keskittymään ensisijaisesti tehtävien yksittäisten muutosten aluevarauskohtaiseen vaikutustarkasteluun.

Tuotantoon soveltuville soille asetetaan kriteerit, jotka suoalueen on täytettävä, jotta se voidaan esittää maakuntakaavassa. Kriteereitä ovat mm. GTK:n arvio suon tuotantokelpoisuudesta, suon luonnontilaisuus, lähialueen maankäyttö sekä tuotannon vesistövaikutukset. Kriteerit täsmentyvät kaavaprosessin aikana.

Maa-ainesvaraukset tehdään yhteistyössä - käyttäen apuna kulutusennustetta - ELY-keskuksen, kuntien, GTK ja alan yrittäjien kanssa prosessissa, jossa yhteensovitetaan maa-ainesten otto ja suojelutarpeet. Tässä yhteydessä tarkastellaan myös uusiokäyttöä ja maa-ainesten kestävää käyttöä. Selvitetään varastointialueiden osoittamistarvetta.

Selvitetään tarvetta ja mahdollisuuksia osoittaa seudullisia bioenergian ja puutavaravarojen varastointi- ja käsittelyalueita maakuntakaavassa kaavaprosessin aikana. Täydennetään osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan tältä osin.

Pohjavesialueiden päivittämisessä käytetään hyväksi viimeisin tutkimustieto.

nan hyödyntämiskelpoisuuden selvittämistä. Selvitysten jälkeen alueiden luokitus joko muutetaan I- tai II-luokkaan tai alue poistetaan kokonaan luokitukselta. III-luokan pohjavesialue voi tulevaisuudessa kuulua myös uuteen E-luokkaan, mitä koskeva lakimuutos on parhailaan tekeillä (HE 101/2014). E-luokkaan on tarkoitus luokitella sellainen pohjavesialue, jonka pohjavedestä pintavesi- tai maaekasysteemi on suoraan riippuvainen. Kaavan selvitysaineistona olisi pohjavesien osalta syytä huomioida myös Etelä-Savon ELY-keskuksen tilaamat pohjavesiselvitykset ja kenties myös ELY-keskuksen, GTK:n ja kuntien yhteistyössä laaditut pohjavesialueiden rakenneselvitykset ja virtausmallinnukset.

Ampuma-alueiden osalta ELY-keskus esittää, että kaavaprosessin yhteydessä tarkasteltaisiin mahdollisuutta osoittaa maakuntakaavaan korkeatasoisia alueellisia ampumaurheilukeskuksia, jotka palvelisivat laajasti alueen ampumaharrastusta. Keskittäminen mahdollistaisi korkean palvelutason ja suojarakenteet ja samalla minimoisi toiminnan haittavaikutuksia. Keskuksien lisäksi toimintaa ohjattaisiin paikallisille ja vähäisemmille ampumaradoille, joiden sijoittuminen ratkaistaisiin kuntakaavoituksessa.

Tuotannollinen ja teollinen toiminta, johon liittyy vaarallisten kemikaalien valmistus tai varastointi (SEVESO II-direktiivin mukaiset ja vastaavat laitokset), asettaa lähiympäristöön kohdistuvia rajoituksia, jotka on huomioitava yhdyskuntarakenteen suunnittelussa. **ELY-keskus katsoo, että olemassa olevien laitosten toteamisen sijaan kaavan tavoitteeksi voisi ottaa yleisesti SEVESO -laitoksille soveltuvien teollisuusalueiden osoittamisen, jolloin merkinnällä olisi suunnittelulisempi luonne.**

Matkailun ja virkistyksen osalta kaavaprosessissa on tarkoitus mm. tarkastella joidenkin matkailualue-esitysten mahdollista osoittamista matkailumerkinnäin (rm, Vrm). Voimassa olevan maakuntakaavan valmistelussa vaikutusten arviointiin ei sisällynyt luonnonsuojelulain 65 §:n mukaista Natura-arviointia, vaan viitattiin sen tekemiseen vasta kuntakaavoituksen yhteydessä. **ELY-keskus tähdentää vaikutusten arvioinnin merkitystä erityisesti saimaannorpan elinalueilla jo maakuntakaavavaiheessa.**

Kulttuuriympäristön tavoitteiden osalta olisi toivottavaa päivittää maakuntakaava myös maakuntakaavasta vielä puuttuvien, mutta nykyaikavaihtuksen ja suunnittelun kannalta keskeisten lähtökoh- tien, kuten esim. modernismin ajan rakennusperinnön osalta. Myös Vuoksen vesistöalueen tarkempi tarkastelu nyt käsittelyssä ole-

Maakuntakaavan muutostarpeita ampuma-alueiden osalta tarkastellaan kokonaisuutena.

SEVESO-laitosten kaavallisen käsittelyn osalta tarkastellaan sekä nykyisten laitosten merkintätapaa että mahdollisten uusien laitosten sijoittumisen edellytyksiä.

Kaava tulee perustumaan myös matkailun osalta merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavan vaikutuksia selvitetessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus.

Maakuntakaavaa varten ei ole tarkoitus tehdä uusia rakennusperintöinventointeja. Maakuntakaavaan päivitetään uudet valtakunnalliset rky –rajaukset ja valtakunnalliset maisema-alue-rajaukset (mikäli niistä ehtii uusi valtioneuvoston periaatepäätös tulla) sekä maakunnalliset maisema-alueet. Yksittäisistä kohteista on tarkoitus poistaa vain puretut tai muutoin tuhoutuneet kohteet. Mahdollisia uusia kohteita otetaan

vissa aiheissa olisi valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaista (VAT 4.7). Yksittäisten kulttuuriympäristön kohteiden lisäys-/poistotarpeiden tarkastelu edellyttää aiempien arviointien päivittämistä, mikä on syytä huomioida OAS:n selvityksissä.

Aluerakenne

Voimassa olevan maakuntakaavan laatiminen aloitettiin vuonna 2004. Kuluneella kymmenvuotiskaudella Etelä-Savossa on tapahtunut kuitenkin muutoksia eikä maakunta enää ole sama kuin ennen. Merkittävimpiä muutoksia lienee kuntien määrän väheneminen 18:sta 14:ään sekä julkisen liikenteen ja julkisten palvelujen heikentyminen. Rakennemuutos ei sinänsä ole erityisen raju, mutta vaikuttaisi jatkuvan ja näivettävän maakuntaa tasaisen varmasti.

ELY-keskus katsoo, että toimintaympäristön vääjäämättömien muutosten vuoksi vaihemaakuntakaavassa olisi syytä ottaa uuteen tarkasteluun myös maakunnan aluerakenne. Työssäkäyntialueiden pohjalta voitaisiin tutkia liikennejärjestelmän, taajamarakenteen ja palvelujen yhteen nivomista sellaiseksi aluerakenteeksi, jonka säilyttämiseen kuntien vähäiset resurssit vielä riittäisivät. Kaikkien nykyisten asuinalueiden ja palveluiden säilyttämiseen ei ole varaa. Siksi olisi tarpeellista tehdä valintaa ja yrittää panostaa potentiaalisimpien taaja-asutusalueiden (kylät, kirkonkylät) kehittämiseen pyrkimällä keskittämään lähipalvelut ja yhteysliikennöinti niihin. Mikäli Etelä-Savon kunnat saadaan yhdessä tarkastelemaan aluerakennettaan reaalipohjalta ilman palvelualueiden ja kuntarajojen painolastia, olisi muutoin edelleen kurjistuva tilanne otettavissa haltuun.

Mikkelin ja Savonlinnan seutujen aluerakennemallit olivat oikein hyvä alku tälle suunnittelulle ja aika muutoinkin kypsä uudentilaiselle tarkastelulle. Asian valmisteleminen laajalla pohjalla sekä konkretisoiminen juridisena kaava-asiakirjana ja maakuntasuunnitelmana sitouttaisivat eri tahot paremmin yhteiseen päämäärään.

Kaupan ohjaus

Vuonna 2011 tulivat voimaan maankäyttö- ja rakennuslain uusimmat kaupan suunnittelua ohjaavat säännökset (lakimuutos 319/2011). Lakimuutoksen tavoitteena oli vahvistaa maakuntakaavoituksen asemaa kaupan ohjauksessa sekä laajentaa ohjaus koskemaan myös paljon tilaa vaativaa erikoiskauppaa (ns. TIVA-kauppa). Voimassa olevassa maakuntakaavassa on osoitettu kaupunkien keskustatoimintojen alueet (C-merkintä), suuremmissa kirkonkylissä paikalliskeskusten keskustatoimintojen alueet (kohdemerkintä c) sekä koko maakunnan osalta ydinkeskustojen ulkopuolelle sijoittuvat vähittäiskaupan suuryksiköt

tarkasteluun mahdollisten esitysten perusteella. VAT Vuoksi on otettu erittäin vahvasti huomioon jo vahvistetun maakuntakaavan kulttuuriympäristövarauksissa, etenkin kaavan maakunnallisesti merkittävissä alue- ja kohdevarauksissa. Maakuntakaavaan päivitettävät aiheet ovat jo inventoitu (rky, maisema-alueet).

Maakuntaliitossa ollaan vuoden 2015 alussa käynnistämässä maakuntasuunnitelmaan palveleva skenaariotarkastelu, jossa käsitellään myös ELY-keskuksen lausunnossa esille nostamaa alue- ja palvelurakennetta. Tarkastelua hyödynnetään aikataulujen salliessa joko nyt vireillä olevassa tai seuraavassa vaihemaakuntakaavassa.

(km). Seudullisesti merkittäviä suuryksiköitä voi kuntakaavoituksella osoittaa km -alueille sekä kaupunkien C -alueille.

Nykyistä maakuntakaavaa laadittaessa kauppaa ohjaavat säännökset eivät koskeneet lainkaan ns. TIVA-kauppaa, mutta 15.04.2015 alkaen (mahdollinen jatko aika 15.04.2017 saakka on valmistelussa) vähittäiskaupan suuryksiköitä sovelletaan myös TIVAan (lakimuutoksen 319/2011 voimaantulosäännös). Siten TIVA-kauppaa, jolle taajamien reuna-alueet olisivat usein sopivimpia sijainniltaan, ei kuntakaavoissa voi osoittaa kuin kaupunkien keskusteihin ja kahteen km-kohteeseen (toinen Mikkelissä ja toinen Savonlinnassa). Reuna-alueilla ja taajamien ulkopuolellakin on kuitenkin jo nyt seudullisen vähittäiskaupan suuryksikön kriteerit täyttyviä sekä sellaisia liikkeitä, jotka hyvinkin saattaisivat laajentua seudullisesti merkittäviksi. Myös uusien myymälöiden ja itse kuntakaavoituksen kannalta olisi käytännöllisempää, jos sijoittumiselle olisi vaihtoehtoja. Tämä edistäisi samalla myös kilpailua.

MRL 71 b § 2 momentin mukaan maakuntakaavassa tulee esittää merkitykseltään seudullisen vähittäiskaupan suuryksikön koon alaraja. Lisäksi vähittäiskaupan suuryksiköiden enimmäismitoitus on osoitettava maakuntakaavassa riittävällä tarkkuudella. Seudullisuuden rajasta (noin 5000 km²) on maininta nykyisen maakuntakaavan selostuksessa, mutta käsitettä ei ole suhteutettu eri alueille eikä TIVA-kauppaan. Kauppaa ei myöskään ole mitoitettu voimassa olevassa maakuntakaavassa.

Sekä kaavoituksen tarkoituksenmukaisuuteen että edellä esitettyihin maankäyttö- ja rakennuslain säännöksiin vedoten ELY-keskus katsoo maakuntakaavan kaupan osalta siinä määrin vanhentuneeksi, että sitä pitäisi päivittää 2. vaihemaakuntakaavassa TIVA-kaupan ja mitoituksen osalta.

Muuta maakuntakaavassa tarkasteltavaa

Ensimmäiset koko Suomen kattavat vesienhoitosuunnitelmat valmistuivat vuonna 2009 ja ovat voimassa vuoteen 2015. Parhaillaan ollaan laatimassa seuraavan kuusivuotiskauden suunnitelmaa, joka on syytä ottaa huomioon myös maakuntakaavan päivityksen yhteydessä.

Pilaantuneet maa-alueet (ns. pima-alueet) saattavat aiheuttaa merkittäviä rajoituksia alueiden uudelleenkäytölle. **Kaavaa laadittaessa voisi pohtia onko Etelä-Savossa sellaisia maakunnallisesti merkittäviä pima-alueita, joihin kohdistuu uusia alueidenkäyttötarpeita ja jotka olisi syytä huomioida maakuntakaavassa** (esim. Mikkelin Pursiala?).

Johtopäätökset

Maakuntaliitto tarkastelee vielä uudelleen vähittäiskaupan suuryksiköiden kaavoitusvaihtoehtoja ja ratkaistaan kaavallinen toteuttamistapa valmisteluvaiheen aikana. Päivitetään osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa tältä osin.

Vesienhoitosuunnitelmat otetaan huomioon maakuntakaavan laadinnassa.

Maakuntaliiton näkemyksen mukaan pima-alueiden käsittely maakuntakaavatasolla erityismerkinnöin ei tuo sellaista lisäarvoa yksityiskohtaisempaan suunnitteluun tai alueiden puhdistamiseen, jotta niitä olisi tarpeen osoittaa maakuntakaavassa. Pohjavesialueiden osalta voimassa olevassa kaavassa on tätä koskeva suunnittelumääräys.

<p>Alun alkaen ns. luonnonvarakaavana käynnistetty vaihemaakuntakaava sisältää laajan kirjon päivitettäviä teemoja. Prosessi on työläs, mutta ELY-keskuksen näkemyksen mukaan tarpeellinen niin lainsäädännön vaatimusten kuin maakunnan kehittämisenkin näkökulmasta. Mikäli Etelä-Savo halutaan pitää houkuttelevana ja kilpailukykyisenä jatkossakin, on muutoksiin pystyttävä vastaamaan myös maankäytön suunnittelun osalta.</p> <p>Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus katsoo, että edellä esitetyillä ehdotuksilla täydennettynä osallistumis- ja arviointisuunnitelma on kattava ja vastaa hyvin MRL:ssa sille asetettuja tavoitteita. Lausunnon valmisteluun on osallistunut useita ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueen asiantuntijoita.</p>	
<p>Pohjois-Savon ELY-keskus</p> <p>Etelä-Savon maakuntaliitto on pyytänyt Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen liikennevastuualueen lausuntoa Etelä-Savon 2.vaihemaakuntakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Käynnistyy vaihekaavaprosessia sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa on käsitelty seurantaryhmän kokouksessa 25.9.2014. Liikennevastuualueen edustaja on seurantaryhmän jäsen.</p> <p>Ottaen huomioon seurantaryhmässä käyty keskustelu ja sen perusteella tehtävät täydennykset lausunnolla olevaan osallistumis- ja arviointisuunnitelmaversioon, ei liikennevastuualueella ole tässä vaiheessa huomautettavaa.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>Kymenlaakson Liitto</p> <p>Kymenlaakson kannalta merkittäviä teemoja ovat luonto- ja vesistömatkailuun liittyvät maakuntakaavan täydennykset Mäntyharju - Repovesi - välillä, puolustusvoimien Pahkajärven harjoitusalueeseen liittyvät varaukset sekä maakuntakaavassa osoitettavat raideliikennevaraukset.</p> <p>Osallistumis - ja arviointisuunnitelmassa on tuotu selkeästi esille tarkistettavat ja täydennettävät kysymykset sekä kaavoituksen ja vuorovaikutusmenettelyn suunniteltu kulku.</p> <p>Kymenlaakson Liitolla ei ole muuta huomauttamista osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>

<p>Pohjois-Savon liitto</p> <p>Pohjois-Savon liitto pitää kaavatyön pohjaksi laadittua lähtökohtaraporttia hyvänä tapana lähestyä kokonaiskaavan tarkistustarpeita yhdessä sidosryhmien kanssa. Savon kanavan varaukset Etelä-Savon maakunnan puolella on hyvä säilyttää voimassa olevan maakuntakaavan mukaisina.</p>	<p>Voimassa olevan maakuntakaavan Savon kanavan kaavamerkintään ei ole tarkoitus tehdä muutoksia tässä kaavaprosessissa.</p>
<p>Keski-Suomen liitto</p> <p>Keski-Suomen liitto toteaa, että osallistumis- ja arviointisuunnitelma on hyvin ja asiantuntevasti laadittu. Suunnitelmasta käyvät selkeästi ilmi kaavan tavoitteet ja lähtökohdat, osallistumis- ja vuorovaikutusmenetelmät sekä kaavan vaikutusten arviointimenetelmät.</p> <p>Parhailtaan ympäristöministeriön vahvistettavana olevassa Keski-Suomen 4. vaihemaakuntakaavassa on osoitettu suojavyöhykkeet (sv1 ja sv2) Toivakan varikkoalueelle. Suojavyöhykkeet ulottuvat osin myös Etelä-Savon maakunnan puolelle. Keski-Suomen liitto pyytää huomioimaan kyseiset suojavyöhykemerkinnät Etelä-Savon 2. vaihemaakuntakaavan jatkovalmistelussa.</p> <p>Keski-Suomen liitolla ei ole muuta huomautettavaa osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan.</p>	<p>Toivakan ja myös Päijät-Hämeen Hartolan varikkoalueiden suojavyöhykemerkinnät huomioidaan maakuntakaavan päivityksessä.</p>
<p>Pohjois-Karjalan maakuntaliitto</p> <p>Etelä-Savon maakuntaliitto on käynnistänyt 2. vaihemaakuntakaavan laatimisen kesällä 2014. Kaavassa käsitellään päivittämistarpeita liittyen keskusverkkoon, asumiseen ja elinkeinorakenteisiin, matkailuun ja virkistykseen, liikenteeseen, tekniseen huoltoon, erityisalueisiin, luonnonvarojen käyttöön, luonnonympäristöön sekä kulttuuriympäristöön.</p> <p>Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan sekä lähtökohtaraporttiin viitaten Pohjois-Karjalan maakuntaliitto:</p> <ul style="list-style-type: none"> – näkee tärkeänä, että kaavassa edelleen mahdollistetaan Pieksämäen matkakeskuksen kehittäminen. Matkakeskus tukisi koko Itä-Suomen joukkoliikennettä parantaen myös poikittaisliikenteen yhteyksien toimintaedellytyksiä – näkee tärkeänä, että kaavassa edelleen mahdollistetaan toinen meriyhteys 	<p>Voimassa olevan maakuntakaavan matkakeskus-merkintää ei ole tarkoitus käsitellä tässä vaihemaakuntakaavassa. Voimassa olevan maakuntakaava mahdollistaa matkakeskuksen kehittämisen.</p> <p>Toisessa vaihemaakuntakaavassa ei käsitellä Mäntyharjun kanava –varausta vaan se pidetään voimassa olevan maakuntakaavan mukaisena.</p>

<ul style="list-style-type: none"> – toteaa, että Pohjois-Karjalassa on tehty reitistöihin liittyvää selvitystä ja kehitetty ylläpidon malleja. Pohjois-Karjalan kokemuksista voisi olla hyötyä kaavan laadinnassa – panee merkille toisen maakuntakaavan päivitystarpeiden olevan melko laajat ja prosessille asetetun aikataulun ripeä. Tämä yhdistelmä saattaa muodostua haasteeksi prosessiin osallistuville ja kaavasta lausuntoja antaville sidosryhmille. <p>Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on valmisteltu hyvin ja antaa maakunnallisen suunnittelun tarpeista hyvän tiedon laadittavan maakuntakaavaan lähtökohdista, tavoitteista ja sisällöstä, vaikutusten arvioinnista sekä kaavatyön etenemisestä. Lähtökohtaraportin valmisteluun on osallistunut lukuisia sidosryhmien edustajia. Suunnittelun läpinäkyvyyttä lisääisi entisestään näiden sidosryhmien mainitseminen lähtökohtaraportissa.</p> <p>Pohjois-Karjalan maakuntaliitolla ei ole muilta osin huomautettavaa Etelä-Savon 2. vaihemaakuntakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan.</p>	
<p>Miset oy</p> <p>Ei huomautettavaa.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>Savonlinnan yrityspalvelut oy</p> <p>Ei huomautettavaa.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>Etelä-Savon kauppakamari</p> <p>Etelä-Savon kauppakamari on varsin tyytyväinen maakuntaliiton 2. vaihemaakuntakaavan laadinnasta. Kaava tulee täydentämään ja selventämään varsinaisen maakuntakaavan maankäytön ohjausta ja toimeenpanoa.</p> <p>Maakuntaliiton virasto on valmistellut hyvin ja nostanut esiin osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa keskeiset asiat.</p> <p>Etelä-Savon kauppakamarilla ei ole huomautettavaa suunnitelmaan.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>Vapo Oy</p> <p>Vapo Oy esittää mielipiteenään Etelä-Savon 2. vaihemaakuntakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelman osalta seuraavaa:</p>	

Etelä-Savon 2. vaihemaakuntakaavaan sisältyvät aihepiirit muodostavat laaja-alaisen kokonaisuuden, jonka alueelliset vaikutukset ovat merkittävät. Kaavoituksen ensi sijaisena tarkoituksena nähdään olevan kestävä kehityksen mukainen maankäyttömuotojen yhteensovittaminen, jonka pääpaino 2.vaihemaakuntakaavan osalta keskittyy luonnonvarojen käyttöön ja luonnonympäristön monimuotoisuuden ylläpitoon. Vaihekaavan aihepiirien laajuus muodostaa kaavoitukselle myös haasteita, joiden ratkaiseminen täytyy toteuttaa kaavaan liittyviä osapuolia kunnioittavasti.

Ensisijaisesti kaavoituksen tulee perustua valtakunnallisissa ja maakunnallisissa tavoitteissa esitettyihin ohjeistuksiin, mutta myös asiantuntijuudella laadittuihin taustaselvityksiin. Kaavatyön avoimuuden kannalta olisi hyvä, jos taustaselvitykset pidetään nähtävillä samanaikaisesti kaavaluonnoksen nähtävillä olon yhteydessä.

Kaavan valmistelutyö tulee siten, että aihepiireihin välittömästi kuuluvat osapuolet voivat olla aktiivisesti mukana kaavan laadinnassa. Tällä voidaan välttää maankäyttömuotojen välisiä ristiriitoja sekä tuoda osaltaan asiantuntijuutta parantamaan kaavan toimintaedellytyksiä.

Turvetuotanto vaihemaakuntakaavassa

Luonnonvarojen käyttö muodostaa yhden merkittävimmistä aihepiireistä 2.vaihemaakuntakaavan osalta. Aihepiiriä koskevassa kaavoitustyössä ei määritellä yksistään alueidenkäytön tulevaisuutta vaan otetaan myös vastuuta alueellisesta työllisyydestä, energiaomavaraisuudesta ja myös luonnon monimuotoisuuteen ja ympäristön viihtyisyyteen vaikuttavista tekijöistä.

Turvetuotanto edustaa osaltaan vaihemaakuntakaavan suurinta luonnonvarojen käyttöön liittyvää aihepiiriä. Voimassa olevassa maakuntakaavassa on osoitettu pelkästään jo tuotannossa olevat tai ympäristölun saaneet suot, ja tätä täydentääkseen kaavoitetaan 2. vaihemaakuntakaavaan myös kokonaan uusia turvetuotantovarauksia.

Etelä-Savossa on tällä hetkellä arviolta tuotannossa olevaa pinta-alaa n. 1700-1800 hehtaaria. Tuotantoalasta poistuu arviolta 80 % reilun 10 vuoden sisällä ja viimeiset nykyään tuotannossa olevat alueet tuotetaan loppuun viimeistään 2030- luvulla.

Maakunnan oman energiantuotannon kattamiseksi tarvitaan nykyisin n. 1500 hehtaarin tuotantopinta-ala. VTT:n julkaiseman skenaarion (Flyktman 2012) mukaan turpeen energiakäyttö tulee pysymään maakunnassa melko samankaltaisena myös 2020- luvulla, joten tarve uudelle turvetuotannon pinta-alalle on ilmeinen. Energiaturpeen lisäksi maakunnassa tuotetaan turvetta myös muihin käyttötarkoituksiin, kuten tuotantoeläinten kuivikkeeksi ja kasvinviljelyyn.

Lausunnossa on tuotu esille hyviä näkökohtia, jotka otetaan mahdollisuuksien mukaan huomioon turvetuotannon suunnittelussa. Maakuntakaavan laadintaa ja sisältöä ohjaavat osaltaan valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, joiden mukaisesti maakuntakaavoissa turpeenottoalueiksi varataan jo ojitettuja tai muuten luonnontilaltaan merkittävästi muuttuneita soita ja käytöstä poistettuja suopeltoja.

Maakuntakaavan tavoitteena on ohjata turvetuotantoa siten, että vesistöjen nykytila ei heikkene. Turvetuotantoon soveltuville soille asetetaan kriteerit, jotka suoalueen on täytettävä, jotta se voidaan esittää maakuntakaavassa. Kriteereitä ovat mm. GTK:n arvio suon tuotantokelpoisuudesta, suon luonnontilaisuus, lähialueen maankäyttö sekä tuotannon vesistövaikutukset. Kriteerit täsmentyvät kaavaprosessin aikana.

Varausten mitoittamiseksi laaditaan arviot tuotantoalueiden poistumasta sekä arvio turpeen käytöstä tulevaisuudessa kaavan tavoitevuoteen asti. Maanomistajien tasapuolisen kohtelun turvaamiseksi maakuntakaavassa osoitettavia tuotantoalueita ei voida kohdentaa tuottajien hallussa oleville alueille. Maakuntakaavassa turvetuotantoa käsitellään kokonaisuutena, ei maanomistajakohtaisesti.

Näiden niin kutsuttujen ympäristöturpeiden tuottaminen vaatii myös uutta tuotantopinta-alaa, joka raaka-aineen laatuvaatimusten vuoksi on oltava osin ojittamatonta suoaluetta (käsitellään tekstissä myöhemmin), Kaavoituksen kannalta uusien turvetuotantovarausten kohdentamisessa ja kokonaispinta-alassa täytyy huomioida useita tekijöitä, jotka edesauttavat kaavan toimivuutta käytännössä. Lähtökohtaisesti tulee varmistaa, että alue on teknisesti soveltuva turvetuotantoon. Tämän lisäksi tulee huomioida tuotantopinta-alaan vaikuttavat tekijät, kuten ympäröivä asutus, mahdolliset pohjavesialueet sekä luonnonarvot, joilla lainsäädännön mukaan on merkitystä luvitusprosessissa.

Turvetuotannon vesienkäsittelyn kannalta on aluevarauksissa huomioitava myös tuotantoalueiden vesienkäsittelyrakenteet ja niiden vaatima pinta-ala.

Turvetuotannon kaavavarausten yhteenlasketun tuotantokelpoisen pinta-alan tulee vastata vähimmillään tulevaisuuden tarvearvion mukaista uutta tuotantopinta-alaa.

Kaavavarausten kokonaispinta-alassa täytyy kuitenkin huomioida myös turvetuotannon ympäristölupaprosessin ja maanhankinnan yhteydessä mahdollisesti muodostuvat esteet, jotka voivat vähentää tuotannolle varattujen alueiden toteumaoletusta n. 75- 80 %:lla. Vaihemaakunta-kaavan turvetuotannon kaavavaraukset tuleekin mitoittaa tulevaisuuden uuden tuotantopinta-alan tarvearvion sekä ennakoitujen kokonaistoteumaoletuksen mukaisesti.

Kaavavarausten mukainen uusien turvetuotantoalueiden toteutuminen on pääsääntöisesti suurempi, mitä enemmän varaukset sisältävät jo tuottajan hallinnassa olevia alueita.

Turvetuotannon sijoittaminen ja luonnonympäristö

Vapo Oy pitää tärkeänä, että **monimuotoisuudeltaan arvokkaimmat luonnontilaiset suot tulee saattaa luonnonsuojelualueiksi. Vaihekaavan selkeyden kannalta on suositeltavaa, että suojelukohteiden kaavoituksessa käytetään ainoastaan SL-kaavamerkintää, eikä esim. Luo- merkintää (luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue).** Luo- merkintä nähdään yleisesti ottaen ongelmalliseksi mm.

merkinnän oikeusvaikutuksen tulkinnanvaraisuuden vuoksi. Sen käyttöä on yleisesti ottaen pyrittävä välttämään kaavaprosesseissa.

Etelä- Savon 2. vaihemaakuntakaavan laadintavaiheessa on yhtä aikaisesti meneillään valtakunnallinen soidensuojelun täydennysohjelma, jonka tarkoituksena on täydentää nykyistä soiden suojeluverkostoa n. 100 000- 150 000 hehtaarilla. Ohjelmaan valittavien soiden tulee olla luonnonarvoiltaan valtakunnallisesti merkittäviä ja painottua puustoisiin ja reheviin suotyyppeihin.

Etelä-Savon maakuntakaavassa on suojelualueiden osoittamiseen käytetty ainoastaan SL merkintää ja tätä samaa periaatetta jatketaan, ts. esim. luo-merkintää ei oteta käyttöön.

Vapo Oy katsoo, että on **soidensuojelun täydennysohjelmaan päätyvät kohteet tulee sisällyttää Etelä-Savon 2. vaihemaakuntakaavaan suojeluvarausmerkinnoilla, On oletettavaa, että täydennysohjelmaan valittavat kohteet muodostavat jo itsessään tarvittavan soidensuojelupinta-alan maakuntakaavan osalta, eikä erilliselle lisäsuojelulle ole tarvetta. Mikäli kaavaan kuitenkin sisällytettäisiin muita kuin soidensuojelun täydennysohjelman kohteita, on varmistettava, että kohteet lunastetaan kohtuullisella aikavälillä (max. 4 vuotta).** Lunastuksen toteutumisen kannalta tulee myös selvittää, että lunastukseen tarvittavat taloudelliset edellytykset ovat olemassa. Tarkemmat toteutusmenetelmät ja kohdevalinnat täydennysohjelman osalta julkaistaneen nähtäville loka- marraskuussa 2014. On muistettava, että ensimmäisen nähtävillä olon yhteydessä julkaistavat kohteet eivät välttämättä vastaa lopullista täydennysohjelman kohdevalintaa. Kaavassakin tulee suojella ainoastaan ne suoalueet, joiden luonnonarvot katsotaan edustuvan niin merkittävänä, että ne ovat mukana myös lopullisessa, ympäristöministeriön hyväksymässä soidensuojelun täydennysohjelmassa, **On myös selvää, että kaava-aineistossa tulee esittää selkeästi kohteille asetettu enimmäislunastusaika (max. 4 vuotta).**

Turvetuotannon kohdentamista on ohjattu viime vuosina mm. Valtioneuvoston periaatepäätöksellä soiden ja turvemaiden vastuullisesta käytöstä ja suojelusta, uudella Ympäristöministeriön Turvetuotannon ympäristönsuojeluohjeella sekä vastikään muutetulla ympäristönsuojelulailailla. Yhteistä sekä ohjeistuksille että lainsäädännölle on, että turvetuotanto kohdennetaan etenevissä määrin luonnontilaltaan merkittävästi muuttuneille soille. Uuden YSL § 13 YSA § 44 mukaan merkittävästi muuttuneella suolla tarkoitetaan valtioneuvoston periaatepäätöksessä esitetyn luonnontilaisuusluokituksen 0-2 luokan suoaltaita.

Suojelualuevarauksia ei tule asettaakaan em. suoluokille erityisesti silloin, mikäli kohteet on jo hankittu turvetuotantotarkoitukseen. Valtioneuvoston periaatepäätös 30.8.2012 linjaa luonnontilaisuusasteikon käyttöä seuraavasti

"Luonnontilaisuusasteikkoa hyödynnetään ensisijaisesti sellaisten soiden ja turvemaiden maankäytön suunnittelussa, jotka on tämän periaatepäätöksen antamisen jälkeen hankittu turvetuotantoon". Periaatteen mukaan tuottajien ennen 30.8.2012 turvetuotantoa varten hankkimia alueita ei maakuntakaavoissakaan pitäisi luokitella luonnontilaisuusasteikolla, vaan pikemminkin ohjata niitä kaavoituksessa turvetuotantoon. Osittain ojitetut (luonnontilaisuusluokkien 2-3) suoaltaat nousevat erityisen tärkeään asemaan aiemmin tekstissä viitattujen ympäristöturpeiden osalta.

Erityisesti hyvälaatuisen kuiviketurpeen tuotanto vaatii "puhdasta" rahkavaltaista turvetta, jota käytännössä on mahdollista tuottaa vain soiden

Soidensuojelun täydennysohjelmaan tulevat suot merkitään kaavaan SL – merkinnällä. Suoalueita saattaa sisältyä jo perustettuihin luonnonsuojelualueisiin tai yleiskaavassa SL merkinnällä osoitettuihin kohteisiin, joilla maakuntakaavaa täydennetään. Uusia suoluontoinventointeja, jotka johtaisivat suojelumerkintöihin, ei maakuntakaavan laadinnan yhteydessä tehdä.

Etelä-Savon maakuntakaavassa ei ole esitetty toteutusaikaa suojelualuevarausten toteuttamiselle, eikä sille nähdä jatkossakaan tarvetta. Suojelualueiden toteuttaminen kuuluu valtiolle, tapahtuu luonnonsuojelulain mukaisesti ja käynnistyy usein vasta maanomistajan aloitteesta. Maakuntakaavassa annettavilla velvoitteilla ei ole sitovuutta, eivätkä ne nopeuta toteuttamisprosessia. Maakuntakaavaan ei merkitä sellaisia luonnonsuojelualueita, joita valtio ei aikoisi toteuttaa.

Maakuntakaavan käynnistämisen yhteydessä turvetuotannon tarkastelussa on

<p>ojittamattomilta osilta. Ympäristöturpeiden tuotantoedellytyksiä tulee selvittää laajemmin myös vaihemaakuntakaavassa</p> <p>Lopuksi</p> <p>Vapo Oy katsoo, että maakuntakaavoitus on parhaimmillaan avoin ja läpinäkyvä prosessi, jossa ympäristönäkökohtien lisäksi otetaan huomioon myös alueen elinkeinoelämän toimintaedellytykset sekä arvioidaan kaavoituksen taloudelliset, kulttuurilliset ja sosiaaliset vaikutukset. Turvetuotannolle osoitettujen uusien alueiden suunnittelu tulee toteuttaa yhteistyössä turvetuottajien kanssa, jolloin kaava-alueiden todellinen tuotantokelpoinen pinta-ala ym. alueen tuotantoon saattamisen kannalta tärkeät tekijät tulevat paremmin huomioiduiksi. Vapo Oy ilmoittaa osaltaan mielenkiinnon osallistua 2. vaihemaakuntakaavan suunnittelutyöhön.</p>	<p>keskitytty energiaturpeen tuotantoalueisiin suuremman tuotantoalatarpeen vuoksi. Maakuntakaavaprosessin aikana arvioidaan myös tarvetta osoittaa myös ympäristöturpeen tuotantoalueita.</p>
<p>Bioenergia ry</p> <p>Avoin ja läpinäkyvä maakuntakaavoitusprosessi ottaa ympäristönäkökohtien lisäksi huomioon alueen elinkeinoelämän toimintaedellytykset sekä kaavoituksen taloudelliset, kulttuurilliset ja sosiaaliset vaikutukset.</p> <p>Etelä-Savon 2. vaihemaakuntakaava on laaja kokonaisuus ja näin myös sen OAS:lta edellytetään paljon, kun tarkoituksena on kestävä kehityksen mukainen maankäyttömuotojen yhteensovittaminen. Pääpaino 2. vaihemaakuntakaavassa on luonnonvarojen käyttö, liikenne ja luonnonympäristön monimuotoisuus.</p> <p>Laajan aihepiirin huomioon ottaen kaavaa tulee valmistella avoimesti ja kaikki taustaselvitykset tulisi olla samanaikaisesti nähtävillä. Vaikutusten arvioinnissa taloudellisten ja sosiaalisten vaikutusten arviointi jää helposti liian vähäiseksi. Asiantuntijoiden käyttö ja kuuleminen kaikessa valmistelussa tulee olla lähtökohtana, jotta eri osapuolille on vahva pohja muodostaa samanaikaisesti rakentava näkemys maankäytön yhteensovittamisesta. Toimijoiden todelliset vaikutusmahdollisuudet kaavan edetessä tulee turvata.</p> <p>Luonnonvarojen käyttöä koskeva kaavoitustyö ottaa vastuuta alueellisesta työllisyydestä, energiaomavaraisuudesta ja myös luonnon monimuotoisuuteen ja ympäristön viihtyisyyteen vaikuttavista tekijöistä. Turvetuotanto on merkittävä osa vaihemaakuntakaava ja siihen otetaan mukaan nyt myös uusia turvetuotantovarauksia.</p>	

Turvetuotannolle osoitettujen uusien alueiden suunnittelu tulee toteuttaa yhteistyössä turvetuottajien kanssa, jolloin kaava-alueiden todellinen tuotantokelpoinen pinta-ala ym. alueen tuotantoon saattamisen kannalta tärkeät tekijät tulevat paremmin huomioiduiksi. Etelä-Savon turvetuotantoalasta poistuu arviolta neljä viidesosaa vuoteen 2025 mennessä. Kaikki nykyiset turpeen nostoalueet poistuvat viimeistään 2030-luvulla. Pelkästään maakunnan omiin energiatuotannon tarpeisiin tarvitaan noin 1500 hehtaaria. Turpeen energiakäyttö pysyy maakunnassa jokseenkin samanlaisena myös 2020-luvulla, joten tarve uudelle turvetuotannon pinta-alalle on ilmeinen. Turpeen käyttö kuivikkeena ja kasvualustana on pikemmin vahvistumassa myös Etelä-Savossa ja naapurimaakunnissa. Näiden tuottamiseksi tarvitaan muutamia satoja hehtaareita myös uutta, tähän tarkoitukseen soveltuvaa tuotantopinta-alaa.

Vaihemaakuntakaavan turvetuotannon kaavavaraukset on mitoitettava uuden tuotantopinta-alan tarvearvion sekä ennakoitujen kokonaistoteumaoletuksen mukaisesti. Kaavavarausten kokonaispinta-alassa täytyy ottaa huomioon myös turvetuotannon ympäristölupaprosessin ja maanhankinnan yhteydessä väkisin muodostuvat esteet, jotka vähentävät toteumaoletusta kokemusten mukaan vähintään viidennekseen. Etelä-Savon 2. vaihemaakuntakaavan kanssa rinnakkain on meneillään valtakunnallinen soidensuojelun täydennysohjelma. Sen tarkoituksena on täydentää nykyistä soiden suojeluverkostoa n. 100 000- 150 000 hehtaarilla. Ohjelmaan valittavien soiden tulee olla luonnonarvoiltaan valtakunnallisesti merkittäviä ja painottua puustoihin ja reheviin suotyypeihin. Tästä samanaikaisuudesta on otettava kaikki hyöty ja sisällytettävä

soidensuojelun täydennysohjelmaan päätyvät kohteet Etelä-Savon 2. vaihemaakuntakaavaan selkeillä suojeluvarausmerkinnöillä. Niin nämä valtakunnalliset kuin mahdollisesti kaavassa osoitettavat erillisen kohteet tulee lunastaa neljässä vuodessa suojelutarkoituksiin. Turha on myös osoittaa kaavassa alueita suojeluun, ellei siihen tarvittavia varoja tässä ajassa voida katsoa löytyvän.

Turvetuotannon sijoittumista on ohjattu viime vuosina varsin voimakkaasti mm. Valtioneuvoston periaatepäätöksellä soiden ja turvemaiden vastuullisesta käytöstä ja suojelusta, uudella ympäristöministeriön Turvetuotannon ympäristönsuojeluohjeella sekä vastikään muutetulla ympäristönsuojelulailta. Yhteistä sekä ohjeistuksille että lainsäädännölle on, että turvetuotanto kohdennetaan etenevissä määrin luonnonltaan merkittävästi muuttuneille soille. Uuden YSL § 13 YSA § 44 mukaan merkittävästi muuttuneella suolla tarkoitetaan valtioneuvoston periaatepäätöksessä esitetyn luonnonltaisuusluokituksen 0-2 luokan suoaltaita.

Lausunnossa on tuotu esille hyviä näkökohtia, jotka otetaan mahdollisuuksien mukaan huomioon turvetuotannon suunnittelussa. Maakuntakaavan laadintaa ja sisältöä ohjaavat osaltaan valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, joiden mukaisesti maakuntakaavoissa turpeenottoalueiksi varataan jo ojitettuja tai muuten luonnontilaltaan merkittävästi muuttuneita soita ja käytöstä poistettuja suoaltaita.

Maakuntakaavan tavoitteena on ohjata turvetuotantoa siten, että vesistöjen nykytila ei heikkene. Turvetuotantoon soveltuville soille asetetaan kriteerit, jotka suoalueen on täytettävä, jotta se voidaan esittää maakuntakaavassa. Kriteereitä ovat mm. GTK:n arvio suon tuotantokelpoisuudesta, suon luonnonltaisuus, lähialueen maankäyttö sekä tuotannon vesistövaikutukset. Kriteerit täsmentyvät kaavaprosessin aikana.

Varausten mitoittelemiseksi laaditaan arviot tuotantoalueiden poistumasta sekä arvio turpeen käytöstä tulevaisuudessa kaavan tavoitevuoteen asti. Maanomistajien tasapuolisen kohtelun turvaamiseksi maakuntakaavassa osoitettavia tuotantoalueita ei voida kohdentaa tuottajien hallussa oleville alueille. Maakuntakaavassa turvetuotantoa käsitellään kokonaisuutena, ei maanomistajakohtaisesti.

Maakuntakaavaan tulevat suojelukohteet osoitetaan vain SL merkinnällä. Etelä-Savon maakuntakaavassa ei ole esitetty toteutusaikaa suojelualuevarausten toteuttamiselle, eikä sille nähdä jatkossakaan tarvetta. Suojelualueiden toteuttaminen kuuluu valtiolle, tapahtuu luonnonsuojelulain mukaisesti ja käynnistyy usein vasta maanomistajan aloitteesta. Maakuntakaavassa annettavilla velvoitteilla ei ole sitovuutta, eivätkä ne nopeuta toteuttamisprosessia. Maakuntakaavaan ei merkitä sellaisia luonnonsuojelualueita, joita valtio ei aikoo toteuttaa.

<p>Suojelualuevarauksia ei tule asettaakaan em. suoluokille erityisesti silloin, mikäli kohteet on jo hankittu turvetuotantotarkoitukseen. Valtioneuvoston periaatepäätös 30.8.2012 linjaa luonnontilaisuusasteikon käyttöä seuraavasti ”Luonnontilaisuusasteikkoa hyödynnetään ensisijaisesti sellaisten soiden ja turvemaiden maankäytön suunnittelussa, jotka on tämän periaatepäätöksen antamisen jälkeen hankittu turvetuotantoon”. Periaatteen mukaan tuottajien ennen 30.8.2012 turvetuotantoa varten hankkimia alueita ei maakuntakaavoissakaan pitäisi luokitella luonnontilaisuusasteikolla, vaan pikemminkin ohjata niitä kaavoituksessa turvetuotantoon.</p> <p>Osittain ojitetut (luonnontilaisuusluokkien 2-3) suoaltaat nousevat erityisen tärkeään asemaan ympäristöturpeiden osalta. Erityisesti hyvälaatuisen kuivikuturpeen tuotanto vaatii ”puhdasta” rahkavaltaista turvetta, jota käytännössä on mahdollista tuottaa vain soiden ojittamattomilta osilta. Ympäristöturpeiden tuotantoedellytyksiä tulisikin selvittää laajemmin myös vaihemaakuntakaavassa.</p>	<p>Maakuntakaavan käynnistämisen yhteydessä turvetuotannon tarkastelussa on keskitytty energiaturpeen tuotantoalueisiin suuremman tuotantoalatarpeen vuoksi. Maakuntakaavaprosessin aikana arvioidaan myös tarvetta osoittaa myös ympäristöturpeen tuotantoalueita.</p>
<p>Etelä-Savon luonnonsuojelupiiri</p> <p>Etelä-Savon luonnonsuojelupiiri on tutustunut 2. maakuntavaihekaavan aineistoon.</p> <p>Yleistä Maakuntakaavan rooli on ensisijaisesti ohjata yleiskaavoitusta. Esimerkiksi taloudellisten vaikutusten yksityiskohtaiseen arviointiin ei ole syytä käyttää resursseja. Kaavan tulisi toimia ennen kaikkea erilaisten tavoitteiden yhteen sovittajana.</p> <p>Energiantuotanto Etelä-Savo on maamme vähäsoisin maakunta, joka lisäksi rakentaa imagoa puhtaiden vesien ja viihtyisän elinympäristön varaan. Turpeenotto on jo nyt vahingoittanut lukuisia vesialueita erityisesti maakunnan luoteisosissa. Uusi ympäristönsuojelulaki rajaa luonnontilaiset suot turpeenoton ulkopuolelle, myös luonnontilaisuus on uudessa laissa selkeästi määritelty. Turpeenottoon soveltuvia soita jää maakuntaan vähän. Etelä-Savon luonnonsuojelupiirin mielestä maakunnan energiahuolto ei jatkossa voi perustua turpeen käytön lisäämiseen. Käytössä olevat turpeenottoalueet voidaan käyttää loppuun edellyttäen, että niille on rakennettu riittävän tehokas jätevesien puhdistus. Uusia turpeenottoalueita ei tule avata.</p>	<p>Maakuntakaavan tavoitteena on ohjata turvetuotantoa siten, että vesistöjen nykytila ei heikkene. Tuotantoon soveltuville soille asetetaan kriteerit, jotka suoalueen on täytettävä, jotta se voidaan esittää maakuntakaavassa. Kriteereitä ovat mm. GTK:n arvio suon tuotantokelpoisuudesta, suon luonnontilaisuus, lähialueen maan-käyttö sekä tuotannon vesistövaikutukset. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti turpeenottoalueiksi varataan jo ojitettuja tai muuten luonnontilaltaan merkittävästi muuttuneita soita ja käytöstä poistettuja suopeltoja. Kriteerit täsmenntyvät kaavaprosessin aikana.</p>

<p>Maa-ainekset Erilaiset maa-aineksen ottohankkeet, etenkin louhokset, näyttävät lisääntyvän eri puolilla maakuntaa. Koska lainsäädäntö ei anna lupaviranomaiselle mahdollisuutta tarveharkintaan, olisi maa-aineksen ottoa ohjattava mahdollisimman tiukasti ja keskitettävä uudet kohteet entisten yhteyteen tai läheisyyteen. Muilta osin Etelä-Savon luonnonsuojelupiirillä ei ole huomautettavaa tässä vaiheessa.</p>	<p>Maa-aineslaki ohjaa maa-ainesten ottolupien myöntämistä. Maakuntakaavalla voidaan osoittaa niitä alueita, joilla on maa-aineslaissa mainittuja arvoja ja jotka sen vuoksi tulee jättää ottotoiminnan ulkopuolelle. Ottoalueita osoitetaan pääasiassa jo ottotoiminnassa oleville alueille, siten että ottotoiminnasta aiheutuisi mahdollisimman vähän haittaa. Maakuntakaavalla ei voida kuitenkaan määrätä, etteikö lupia saisi hakea ja myöntää muuallekin.</p>
<p>GTK</p> <p>Kiitämme mahdollisuudesta lausua näkemyksemme Etelä-Savon 2. Vaihekaavan lähtökohtaraporttiin. Kiitämme myös mahdollisuudesta tuoda oma asiantuntemuksemme kaavoitusprosessiin ja mahdollisuudesta toteuttaa kaavoitusta palvelevia tutkimuksia ja selvityksiä. - GTK:n lausunnossa keskitytään lähinnä turvetuotanto- ja suoluonto-osioihin.</p> <p>Kommentti koskee vaihekaavan lähtökohtaraportin kohtaa "Lähtökohdat maakuntakaavan päivitykselle - Turvetuotanto". Koska raportti on tehty alkukesällä 2014, jolloin uusi ympäristönsuojelulaki ei vielä ollut voimassa, siteeratussa lakiesitystekstissä on muutamia ilmaisuja, jotka ovat muuttuneet 1.9.2014 voimaantullessa laissa. Tämän voisi korjata. Koska turvetuotannon sijoittamista koskeva lain kohta on lyhyt (YSL:n 13§), sen voisi kirjoittaa raporttiin kokonaan.</p> <p>YSL 13 § Turvetuotannon sijoittaminen (1.9. 2014) <i>Turvetuotannon sijoittamisesta ei saa aiheutua valtakunnallisesti tai alueellisesti merkittävän luonnonarvon turmeltumista. Arvioitaessa luonnonarvon merkittävyyttä otetaan huomioon sijoituspaikalla esiintyvien suolajien ja -luontotyyppien uhanalaisuus sekä esiintymän merkittävyys ja laajuus sekä suon luonnontilaisuus. Luonnonarvon merkittävyyttä arvioitaessa voidaan vastaavasti ottaa huomioon sijoituspaikan merkitys sen ulkopuolella sijaitseville luonnonarvoille. Toiminta voidaan 1 momentin estämättä sijoittaa, jos sijoittaminen ei vaaranna 1 momentissa tarkoitettujen luonnonarvojen säilymistä kysymyksessä olevassa maan osassa tai 1 momentin soveltaminen estää yleisen edun kannalta tärkeän toiminnan toteutumisen eikä luvan myöntämiseen ole muutoin estettä. Tätä pykälää ei sovelleta, jos 1 momentissa tarkoitettujen luonnonarvojen otettu huomioon lainvoimaisessa maakuntakaavassa tai lainvoimaisessa, oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa ja toiminta sijoittuu mainitussa</i></p>	<p>Kuten lausunnossakin todetaan, on lähtökohtaraportin sisältö laadinta ajankoh- taansa nähden paikkaansa pitävä, eikä sitä ole näin ollen tarpeellista korjata. Lainsäädännössä tapahtuneet muutokset otetaan huomioon kaavan laadinnan yhteydessä ja turvetuotantoalueiden suunnittelussa.</p>

kaavassa sille varatulle alueelle.

Turvetuotanto voidaan 1 momentin estämättä sijoittaa suolle, jonka luonnontila on ojituksen vuoksi merkittävästi muuttunut. Arvioitaessa suon luonnontilan muutosta otetaan huomioon ojituksesta aiheutuneet muutokset suon vesitaloudessa ja kasvillisuudessa. Merkittävästä luonnontilan muutoksesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Lain lisäksi olisi perusteltua siteerata myös lakiin liittyvää ympäristönsuojeluasetusta, jossa määritetään suon luonnontilanmuuttuneisuus ja tähän liittyvän perustelumuin ensimmäinen kappale, joka selvittää, mitä suon luonnontilamuutoksella tarkoitetaan luonnontilaluokkien suhteen käytännössä, sillä suon luonnontilaluokitus on tehty varta vasten maakuntakaavoituksen työkaluksi.

YSL:n 13 §:n 4 momentin nojalla annettava YSA:n 44 § ja sitä koskevat perustelut perustelumuin

44 § Suon luonnontilan muutoksen merkittävyys

Turvetuotanto voidaan ympäristönsuojelulain 13 §:n 4 momentin mukaan, mainitun pykälän 1 momentin estämättä, sijoittaa suolle, jonka luonnontila on ojituksen vuoksi merkittävästi muuttunut. Suon luonnontilan muutos on merkittävä, jos

1) suon vesitalous on muuttunut peruuttamattomasti, suon vedenpinnan taso on alentunut kauttaaltaan ja suon kasvillisuus on muuttunut kauttaaltaan;

2) suon vesitalous on muuttunut kauttaaltaan, vedenpinnan taso suolla on alentunut kauttaaltaan ja muutokset suon kasvillisuudessa ovat selviä; tai

3) suolla on ojitettuja ja ojitamattomia osia, ojitus estää hydrologisen yhteyden suon ja sen ympäristön välillä ja osalla suon ojitamattomaa alaa esiintyy kuivahtamista ja muutoksia suon kasvillisuudessa.

Perustelumuin

44 § Suon luonnontilan muutoksen merkittävyys

Pykälässä säädetään tarkemmin siitä, milloin suon luonnontilan katsotaan olevan ojituksen vuoksi merkittävästi muuttunut ja jolloin turvetuotanto voidaan sijoittaa suolle ympäristönsuojelulain 13 §:n 4 momentin mukaan, mainitun pykälän 1 momentin estämättä. Asetuksen pykälässä määritelty merkittävä luonnontilan muutos vastaa valtioneuvoston 30.8.2012 tekemässä periaatepäätöksessä soiden ja turvemaiden kestävistä ja vastuullisesta käytöstä ja suojelusta määriteltyä soiden luonnontilaisuusluokittelun luokkia 0 - 2. Lain 13 §:ää ei siten sovelleta lainkaan luonnontilaisuusasteikon 0-2 luokan soihin ja mitään yhteensopivuusarviota ei tehdä, vaan soveltamispoikkeus on kategorinen.

<p><i>Ojitus on suon luonnontilan muutoksen merkittävin aiheuttaja, jonka seurauksia ovat muutokset suon vedenpinnan tasossa ja kasvillisuudessa. Nämä muutokset otetaan huomioon arvioitaessa suon luonnontilan muutoksen merkittävyyttä. .... . (Vain perustelumuistin alkuosa on otettu mukaan)</i></p>	
<p>Metsänomistajien liitto Järvi-Suomi</p> <p>Metsänomistajien liitto Järvi-Suomi kiittää mahdollisuudesta lausua kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä mahdollisuudesta osallistua kaavaprosessiin seurantaryhmän jäsenenä.</p> <p>YLEISESTI Maakuntakaavan lähtökohtana aikanaan oli mahdollistavuuden periaate. Tätä samaa tulee jatkaa myös tässä 2. vaihemaakuntakaavan valmistelussa. Maakuntakaavan yleispiirteisyys tulee säilyttää, vaikka tiettyjä yksityiskohtaisuuksia tarvitaan aiempaa enemmän. Maakuntakaavalla edistetään valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita ja viedään niitä alempiasteisiin kaavoihin. Niiden ei kuitenkaan tule liikaa sitoa maakuntakaavalta odotettua alueellista kehittämistä.</p> <p>VAIKUTUKSET MAANOMISTAJIIN Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa todetaan maakuntakaavassa olevan rakentamisrajoitus (MRL 33§) virkistys- tai suojelualueella taikka liikenteen tai teknisen huollon verkostoja tai alueita varten osoitetuilla alueilla. Näihin liittyvillä määräyksillä on oikeusvaikutuksia maanomistajille, yleensä rakentamiseen liittyen, mutta myös luonnonvarojen käyttöön. Niihin liittyvät selvitykset tulee perustua uusimpaan ajantasaiseen tietoon. Vanhojen oikeusvaikutusten, kuten suojelumääräysten, ajantasaisuutta (toteutukset ja mahdolliset korvaukset) ja tarpeellisuutta tulee samalla tarkistaa. Kaavaan merkittäessä merkittävimpiä luonnonvarojen (sora, kivi, turve) käyttöalueita, ei kaavan tule kuitenkaan rajoittaa muualla harjoitettavaa ottotoimintaa.</p> <p>Kaavaselvityksissä ja -selostuksessa olisi hyvä selvittää merkittävimmät taloudelliset vaikutukset niin kunnille kuin niiden asukkaille ja maanomistajille.</p> <p>KAAVAN SISÄLTÖ <i>Keskusverkko, asuminen ja elinkeinorakenteet</i> Kehittämisperiaatemerkinnöissä tavoitteena tulee olla osoittaa myös suurteollisuudelle mahdollisia sijoittumispaikkoja. Nykyi-</p>	<p>Maakuntakaavaa päivitetään tarpeen mukaan myös määräysten osalta.</p> <p>Maa-ainesten ottoa säädellään maa-ainelaililla (maa-ainesten ottolupa) ja turvetuotantoa ympäristönsuojelulaililla (ympäristölupa). Lupaharkinta tapahtuu näiden lakien mukaan ja lupa voidaan myöntää myös muille alueille kuin maakuntakaavan ottoalueille.</p> <p>Maakuntakaava on yleispiirteinen kaava ja sen vaikutukset arvioidaan maankäyttö- ja rakennuslain vaatimusten mukaisesti. Taloudellisia vaikutuksia voidaan arvioida vain hyvin yleisellä tasolla.</p> <p>Maakuntakaavan taajamerkintöjen (A, a) logiikka toimii siten, että merkinnän yksityiskohtaisemman maankäytön suunnittelevat kunnat yleis- ja asemakaavoin maakuntakaavan suunnittelumääräysten ohjeistuksin eikä taajamien maankäyttöä osoiteta maakuntakaavassa yksityiskohtaisesti. Myös taajamien teollisuusalueet suun-</p>

sessä kaavassa niitä on hyvin vähän. Maakunnan puuvarannot, muun muassa, mahdollistaisivat puunjalostus- ja bioenergiateollisuuden kasvamisen.

Matkailu ja virkistys

Kuntaliitosten kautta on kaupunkeihin tullut maaseutualueita. Kaupunkialueen määritelmä täytyy tarkentaa. Kaupunkien maaseutualueilla ei ole erityistä virkistys- tai ulkoilualuepainetta. **Virkistys (V) tai ulkoilunohjaustarvealueiden (MU) rajausten tarkistustarpeita voi olla, mutta uusia alueita ei tule lisätä yksityismaille.** Virkistys- ja ulkoilualueiden kaavamääräykset rajoitteineen vaikuttavat usein negatiivisesti maa- ja metsätalouteen. Mitä käytännössä tarkoittaa ulkoilunohjaustarve? Mitkä ovat sen tosiasialliset vaikutukset? Selvityksissä on myös näihin kiinnitettävä huomiota.

Moottorikelkka- ja retkeilyreitiverkostoihin tulee ottaa mukaan vain reittitoimituksella perustetut reitit, joilla on maakunnallista merkitystä tai jotka kohdentuvat useamman kunnan alueelle. Vanhoja toimimattomia voi poistaa.

Liikenne

Tässä yhteydessä tulisi selvittää myös liikenteellisesti / teollisen toiminnan sijoituspaikkojen suhteen mahdollisia tavara- / kappalevarastoinnin terminaalipaikkoja.

Samassa yhteydessä tulisi tehdä selvitys alemman tieverkoston kehittämisestä vastaamaan suurempien ja painavampien kuljetuskalustojen vaatimuksia, etenkin siltarakenteet ja vanhemmat tiet ovat rakenteeltaan ja kantavuudeltaan monesti pullonkauloja.

Tekninen huolto

Mikäli tekninen huolto tms. vaatii uusia maa-alueita, niin uusien maa-aluevarausten merkitseminen kaavaan on tärkeää, koska se antaa maanomistajille tiedon maa-alueeseensa mahdollisesti kohdistuvista rajoituksista. Tieto tästä on tarpeen, jotta maanomistaja voi vaikuttaa omalta osaltaan ja tuo siten myös paremman oikeusturvan. **Tämän vuoksi, jos vanhaankin johtokäytävään tehdään uusia maa-alueita vaativa varaus, tulee sen selvittää kaavasta.**

Luonnonvarojen käyttö

Turvetuotantoalueiden vesistövaikutusten selvittäminen selkeyttää turvetuotannon ympäristövaikutuksia. Mikä on selvityksen suhde tai vaikutus ympäristöluvan hakuun?

Merkitsemällä kaavaan maa- ja kiviainesalueita vuoteen 2035 ulottuvan kulutusennusteen perusteella ja potentiaalisten turvetuotantoalueiden tai muidenkaan luonnonvarojen ottotoimintaan merkittyjen alueiden

nitellaan ensisijaisesti kuntakaavoin. Tämän lisäksi voimassaolevassa maakunta-kaavassa on osoitettu teollisuusalueen kohdemerkinnöin Pellos ja Tikkala Mikkelissä sekä Rantasalmen asemakylä Rantasalmella. Myös nämä merkinnät mahdollistavat suurteollisuuden sijoittumisen maakuntaan. Kaavaprosessin aikana tarkastellaan mahdollisia uusia merkintöjä teollisuuden sijoittumisen edistämiseksi.

Virkistykseen ja matkailuun liittyvät aluevaraukset päivitetään maakuntakaavoitusprosessissa. Kaikki päivitystarpeet eivät ole vielä tiedossa, mutta mikäli on tarvetta varata uusia virkistysalueita, ne pyritään ohjaamaan pääsääntöisesti kuntien ja valtion maille.

Reitistöt on merkitty maakuntakaavaan ohjeellisella merkinnällä, varausperusteena on seudullisuus tai valtakunnallisuus. Päivitystyössä kiinnitetään erityistä huomiota maanomistajasopimusten olemassa oloon ja pitkäaikaisuuteen. Ne reitit, joille ei löydy ylläpitäjää poistetaan kaavasta.

Selvitetään tarvetta ja mahdollisuuksia osoittaa seudullisia bioenergian ja puutavaravaran varastointi- ja käsittelyalueita maakuntakaavassa kaavaprosessin aikana. Täydennetään osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan tältä osin.

Vaihemaakuntakaavassa on tavoitteena uudistaa johtokäytävien esitystapaa, sillä voimassa olevan maakuntakaavan esitystapa on liian yksityiskohtainen ottaen huomioon maakuntakaavan tarkoitus ja mittakaava. Tarkoituksena on muuttaa esitystapaa kohti johtokäytävä ajattelua, jolloin jokaista samassa maastokäytävässä kulkevaa johtoa ei osoitettaisi omalla merkinnällään. Kuitenkin tiedossa olevat ja suunnittelussa olevat uudet johdot osoitetaan myös silloin kun ne sijoittuvat olemassa olevaan maastokäytävään. Uusien johtojen osoittamisella pyritään juuri maanomistajien informoimiseen.

Maakuntakaavan tavoitteena on ohjata turvetuotantoa siten, että vesistöjen nykytila ei heikkene. Maakuntakaavassa tavoitteena on myös esittää maakunnan näkemys turpeen kestävästä otosta. Maakuntakaava voi nopeuttaa lupaprosessia ja vähentää sen yhteydessä tehtäviä selvityksiä silloin kun luvitettava tuotantoalue on osoitettu maakuntakaavassa tuotantoon soveltuvaksi alueeksi.

Se että, suo on osoitettu maakuntakaavassa tuotantoon soveltuvaksi, ei takaa tuotantolupaa. Luvan edellytyksenä on, että suunniteltu tuotanto täyttää ympäristösu-

osoittaminen kaavassa, ei saa estää niiden hyödyntämistä muualtakin, ellei siihen ole muuta syytä.

Voimassa olevassa maakuntakaavassa on jo huomioitu arvokkaat geologiset muodostumat, tarkoittaako maakuntakaavan näiden alueiden päivittämistä?

Maa-ainesten ja turpeen ottoon liittyvää vaikutusten arviointia tehdessä, tulisi muiden tahojen lisäksi ottaa maanomistajien edustus mukaan ja luonto yms. selvitysten lisäksi tehdä taloudellinen arviointi kuntien ja maanomistajien näkökulmasta.

Luonnonympäristö

Maakuntakaavaan tulee lisätä soidensuojelun päivityskohteista vain suojeluun tulevat suot.

Vanhat kaavavaraukset suojeluun tulee toteuttaa tai antaa niille määräaika mihin mennessä ne toteutetaan.

Kulttuuriympäristö

Maisema-alueiden aluevarausten taloudelliset vaikutukset tulee arvioida.

OSALLISET JA VUOROVAIKUTUSMENETTELY

Maakuntakaavan valmistelussa on sidosryhmien kanssa käyty keskusteluja ja perustettu seurantaryhmä. Tätä menettelyä Metsänomistajien liitto Järvi- Suomi pitää hyvänä. Se luo avoimuutta ja vaikutusmahdollisuutta kaavaprosessiin ja vaikka voi aiheuttaa lisätyötä tässä vaiheessa, niin varmaan toisaalta vähentää valituksia.

Osallisten yhteisö listaan tulee lisätä maakunnan metsänhoitoyhdistykset.

VAIKUTUSTEN ARVIOINTI

Kaavan sisältökohdassa kerrotaan mitä selvityksiä hyödynnetään kaavaprosessissa. Niiden mukaan maakuntakaavan päivitys perustuu pääasiassa jo tehtyihin selvityksiin tai tekeillä oleviin. Tärkeää on, että kaikki käytettävissä olevat selvitykset ovat riittävän ajantasaisia ja yksityiskohtaisia maakuntakaavan tarpeisiin. Vaikka useimmissa onkin selvityksen tekovuosi, niin esim. tärkeässä turvetuotantoasiassa GTK:n turvevarantojen selvityksestä ei vastaavaa ole. **Käytettävistä selvityk-**

jelulain vaatimukset.

Turvetuotannolle voidaan myöntää ympäristölupa myös suoalueelle, jota ei ole osoitettu maakuntakaavassa tuotantoalueeksi edellyttäen, ettei lupaharkinnassa olevalle alueelle ole maakuntakaavassa osoitettu suojelualuetta tai ottotoimintaa rajoittavaa muuta merkintää.

Kaavassa osoitetaan arvokkaina geologisina muodostumina valtakunnallisesti arvokkaat kallio- ja moreenimuodostumat sekä tuuli- ja rantakerrotumat. Arvokkaiden harjualueiden rajauksia voidaan harkinnan mukaan tarkentaa. Maa-ainesten otto-alueita on yhteensovitettu arvokkaiden alueiden ja pohjavesialueiden kanssa ELY-keskuksen rahoittamassa ja GTK:n toteuttamassa projektissa. Yhteensovituksessa ovat olleet mukana ely-keskus, maakuntaliitto, GTK, kunnat ja alan yrittäjät. Maakuntakaavan yleispiirteisyydestä johtuen maanomistajakohtaista vaikutusten arviointia ei tehdä. Yhteensovitusaineistoa tullaan käsittelemään mm. maakuntakaavan seurantaryhmässä, jossa on maaomistajien edustus.

Maakuntakaavaan tulevat suojelukohteet osoitetaan vain SL merkinnällä. Etelä-Savon maakuntakaavassa ei ole esitetty toteutusaikaa suojelualuevarausten toteuttamiselle, eikä sille nähdä jatkossakaan tarvetta. Suojelualueiden toteuttaminen kuuluu valtiolle, tapahtuu luonnonsuojelulain mukaisesti ja käynnistyy usein vasta maanomistajan aloitteesta. Maakuntakaavassa annettavilla velvoitteilla ei ole sitovuutta, eivätkä ne nopeuta toteuttamisprosessia. Maakuntakaavaan ei merkitä sellaisia luonnonsuojelualueita, joita valtio ei aikoisu toteuttaa.

Maisema-alueiden taloudellisia vaikutuksia arvioidaan yleisellä tasolla. Niitä on arvioitu maakunnallisissa maisema-aluetselvityksissä, jotka tehtiin kokonaismaakuntakaavan pohjaksi. Nyt aluerajauksia päivitetään tehdyn päivitysselvityksen mukaisesti.

Lisätään alueen metsänhoitoyhdistyksen osallisten listaan.

Maakuntaliiton kotisivuille (www.esavo.fi/selvitykset) kootaan tiedot maakuntaka-

<p>sistä olisi hyvä olla erillinen liiteluettelo ja mahdolliset linkit mistä ne löytyvät, samoin kirjaukset mahdollisesti prosessin aikana tehtävistä selvityksistä.</p> <p>Vaikutusten arvioinnissa on otettava mukaan taloudelliset vaikutukset maakuntakaavan yleispiirteisyys huomioiden. Vaikka tätä ei ole erikseen suoraan mainittu maakuntakaavan sisältövaatimuksissa on MRL 9§ mukaan selvitettävä myös yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset sekä MRA 1§ mukaan vaikutukset ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön. Näihin molempiin myös taloudelliset vaikutukset kuuluvat.</p>	<p>van tausta-aineistoista. Mahdollisuuksien mukaan em. sivulta löytyvät linkit tausta-aineistoihin, lisäksi kaikki tausta-aineisto on esillä kaavan nähtävillä olojen yhteydessä maakuntaliiton toimistolla.</p> <p>Maakuntakaava on yleispiirteinen kaava. Sen vaikutuksia arvioidaan MRL:n mukaisesti. Taloudellisia vaikutuksia voidaan arvioida vain hyvin yleisellä tasolla.</p>
<p>Suomen Metsäkeskus</p> <p>Suomen metsäkeskus kiittää lausuntopyyntöstänne ja tilaisuudesta vaikuttaa kaavatyöhön myös mm. järjestetyn tavoitekeskustelun ja viranomaisneuvottelujen kautta. Käsiteltyämme asiaa Metsäkeskuksen Etelä-Savon alueneuvottelukunnan kokouksessa 10.10.2014 esitämme lausuntonamme seuraavaa: Kaavan valmistelu on alkanut esimerkillisen vuorovaikutteisesti. Kuntien, viranomaisten ja muiden keskeisten sidosryhmien kanssa on keskusteltu kaavan tavoitteenasettelusta ja kaavoitustarpeista. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa asianosaisille ja muille kiinnostuneille on varattu kattavat mahdollisuudet tiedonsaantiin ja vuorovaikutukseen kaavatyön eri vaiheissa. Suunnitelmassa on todettu, että kaavaprosessin edetessä voi ilmetä uusia päivitystarpeita ja osallisten joukko voi täydentyä koko suunnittelutyön ajan kaavan sisällön ja vaikutusalueen mahdollisesti muuttuessa. Metsäkeskus esittääkin, että suunnitelmassa esitettyjen päivitystarpeiden lisäksi selvitettäisiin tarve osoittaa (uion toimipaikkojen tapaan) paikat suuremmille, pysyväisluonteisille puuterminaaleille. Puun energiakäytön ja energialosteiden tuotannon laajetessa riittävän huoltovarmuuden takaaminen voi edellyttää jatkossa entistä laajamittaisempaa puun varastointia. Metsäkeskuksen alueneuvottelukunta pohti myös, olisiko ”mahdollistavassa maakuntakaavassa” syitä luoda edellytyksiä myös kokonaan uuden teollisuuden suuryksikön tai suuryksiköiden sijoittumiselle maakuntaan. Nykyisessä kaavassa erillisellä teollisuusalueen kohdemerkinnällä osoitetut seudullisesti merkittävät taajama-alueen ulkopuoliset teollisuusalueet eivät välttämättä ole suuryksikön sijoittumiselle soveltuvia tai riittäviä.</p> <p>Luonnonvarojen käyttöön sisältyen kaavaprosessissa on tarkoituksena</p>	<p>Selvitetään tarvetta ja mahdollisuuksia osoittaa seudullisia bioenergian ja puutavaran varastointi- ja käsittelyalueita maakuntakaavassa kaavaprosessin aikana. Täydennetään osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan tältä osin.</p> <p>Maakuntakaavan taajamerkintöjen (A, a) logiikka toimii siten, että merkinnän yksityiskohtaisemman maankäytön suunnittelevat kunnat yleis- ja asemakaavoin maakuntakaavan suunnittelumääräysten ohjeistuksin eikä taajamien maankäyttöä osoiteta maakuntakaavassa yksityiskohtaisesti. Myös taajamien teollisuusalueet suunnitellaan ensisijaisesti kuntakaavoin. Tämän lisäksi voimassaolevassa maakuntakaavassa on osoitettu teollisuusalueen kohdemerkinnöin Pellos ja Tikkala Mikkelisä sekä Rantasalmen asemakylä Rantasalmella. Myös nämä merkinnät mahdollistavat suurteollisuuden sijoittumisen maakuntaan. Kaavaprosessin aikana tarkastellaan mahdollisia uusia merkintöjä teollisuuden sijoittumisen edistämiseksi.</p>

<p>selvittää nykyisten tai ympäristöluvan saaneiden turvetuotantoalueiden lisäksi myös potentiaaliset tuotantoalueet ja niiden vesistövaikutukset valuma-aluekohtaisesti. Tavoite on erittäin kannatettava sekä aluelouden, kansantalouden että vesiensuojelun kannalta. Hyvin suunniteltu ja toteutettu turpeen hyödyntäminen luo työpaikkoja, korvaa tuontien energiaa ja edesauttaa seospolttoaineena uusiutuvan puuenergian hyödyntämistä.</p> <p>Myös tarvetta vastaavien maa-ainesten ottoon soveltuvien alueiden varaaminen tulevaisuuden rakentamisen tarpeisiin ja pohjavesien laadun sekä saatavuuden turvaaminen on hyvin perusteltua. Sekä kaavatyössä että samanaikaisesti vireillä olevassa vesienhoitosuunnitelmatyössä tulee pohjavesialueiden rajauksessa kuitenkin välttää tarpeettomia metsätalouden harjoittamiseen kohdistuvia rajoituksia.</p>	
<p>UPM-Kymmene Oyj</p> <p>Etelä-Savon maakuntaliitto on pyytänyt mielipiteitä Etelä-Savon 2. vaihemaakuntakaava osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. UPM-Kymmene Oyj esittää mielipiteenään Etelä-Savon 2. vaihemaakuntakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta seuraavaa:</p> <p>Luonnonvarat</p> <p>Maakuntakaavan varattavien ge -alueiden osalta tulee tarkastella myös voimassa olevaan maankuntakaavan merkintöjen ajantasaisuutta ja tarpeellisuutta ja tarpeen mukaan myös muuttaa aluerajauksia. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa todetaan, että maa-ainesten ottoalueiden vaikutukset arvioidaan yhteensovittamisprosessissa, jossa on mukana kuntien, ELY-keskuksen, maakuntaliiton ja yrittäjien edustajat. Tähän työhön tulee kutsua myös suurimmat maanomistajat eli Metsähallitus ja suuret metsäyhtiöt, joilla on erittäin merkittävä rooli maa- ja kiviainesalueiden vuokraajina alan toimijoille. Metsäyhtiöiden yleisenä edunvalvojana yhteensovittamisprosessiin tulee kutsua mukaan Metsäteollisuus ry.</p> <p>Osalliset ja vuorovaikutusmenettely</p> <p>UPM esittää, että suuret maanomistajat ja merkittävät metsäteollisuusyhtiöt otetaan laajemmin mukaan kaavan valmisteluprosessiin heti alusta alkaen, mm. seuranta- ja työryhmiin mukaan. Esitämme erillistä neuvottelua maakunnan liiton ja Metsäteollisuus ry:n kanssa kaavan tavoitteista, tarvittavista taustaselvityksistä,</p>	<p>Maakuntakaavaan merkitään uusina ge-varauksina valtakunnallisesti arvokkaat kallio- ja moreenialueet sekä tuuli- ja rantakerrostumat. Auerajaukset on tehty ympäristöministeriön toimesta ja ne ovat ajantasaisia. Vahvistetussa maakuntakaavassa olevien arvokkaiden harjualueiden (ge) osalta voidaan aluerajauksia tarkentaa, mikäli harjumuodostelma on menettänyt geologisen arvonsa, esim. ottotoiminnan vuoksi.</p> <p>Maa-ainesten ottoalueita on tarkasteltu uudelleen GTK:n toteuttamassa EU-rahoitteisessa Etelä-Savon kiviaineshuollon turvaaminen –projektissa. Alueiden yhteensovittaminen on tehty Etelä-Savon ELY-keskuksen valvonnassa (rahoittava viranomainen) projektisuunnitelman mukaisesti. Hankkeen loppuraportti ilmestyy tämän vuoden lopulla. Maakuntakaavan laadinnan aikana tulee pohdittavaksi, miten projektin tuloksia esitetään maakuntakaavassa. Metsäteollisuuden edustajia voidaan kuulla tässä yhteydessä.</p> <p>Seurantaryhmässä elinkeinoelämää edustaa Etelä-Savon kauppakamari. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan on kirjattu kaavan kaikkiin vaiheisiin yhdeksi vuorovaikutustavaksi neuvottelut eri intressitahojen kanssa. Myös Metsäteollisuus ry:n kanssa tullaan olemaan yhteydessä kaavaprosessin aikana.</p>

<p>merkinnöistä ja kaavan vaikutuksista metsäteollisuuden toiminta- edellytyksiin.</p>	
<p>AVI Itä-Suomi</p> <p>Itä-Suomen aluehallintovirasto ottaa kantaa Etelä-Savon 2. vaihemaakuntakaavan lähtökohtaraporttiin ja osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan niiltä osin, mikä ei kuulu aluehallintoviraston mahdolliseen lupa- tai valvontatoimintaan.</p> <p>Etelä-Savon 2.vaihemaakuntakaavassa täydennetään ja päivitetään Etelä-Savon voimassaolevaa maakuntakaavaa eri maankäyttömuotojen osalta.</p> <p>Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on kattava ja siinä on huomioitu kaavan eri osalliset sekä kaavan tiedottaminen ja vuorovaikutteisuus jo kaavan lähtökohtaraportin tavoitteenasettelussa.</p> <p>Etelä-Savon tavoitteena on olla vetovoimainen elinkeinoelämän, asumisen ja vapaa-ajan maakunta ja painopisteenä on vesistöjen ja luonnonvarojen kestävä hyödyntäminen. Matkailu, joka perustuu luontoon ja runsaisiin vesistöihin on kasvava elinkeino Etelä-Savossa. Lisäksi runsas vapaa-ajan asutus ja mökkimatkailu myös pienempien vesialueiden varrella on otettava ensisijaisena huomioon kaavan laadinnassa ja muun muassa turvetuotantoalueita merkittäessä. Virkistys- ja retkeilyalueiden, pyöräily- ja maasto-pyöräilyreittien sekä muiden maastoajoneuvoreittien tarve on kasvava asukkaiden ja matkailijoiden keskuudessa eri puolilla Etelä-Savoaa.</p> <p>Kulttuuriympäristön osalta tulisi huomioida myös maaseudun maisema-alueita ja pyrkiä niitä säilyttämään. Niitä tulisi olla myös merkitä ja tieto saada edelleen matkailukäyttöön.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>Metsähallitus</p> <p>Kokonaisuutena osallistumis- ja arviointisuunnitelma on Metsähallituksen mielestä hyvä.</p> <p>Yleisesti esittäisimme, että maakuntakaavatyössä:</p> <p>Maakuntakaavassa rajoittamista aiheuttavien varausten ja merkintöjen vaikutuksista tulisi tehdä myös taloudellisten vaikutusten arvioinnit (mm. metsätalouden ja maa-ainesten oton rajoittaminen,</p>	<p>Maakuntakaava on yleispiirteinen maankäytön suunnitelma, sen vaikutuksia arvioidaan kaavan yleispiirteisyyden huomioiden maankäyttö- ja rakennuslain ja -asetuksen mukaisesti. Maakuntakaavojen osalta taloudellisia vaikutuksia voidaan arvioida</p>

<p>virkestysalueet)</p> <p>Maakuntakaavan tarkistuksen yksi keskeinen asia on luonnonvarojen kestävä käyttö, Metsähallituksen mielestä asiaa pohtimaan tulisi perustaa monialainen asiantuntijatyöryhmä.</p>	<p>vain hyvin yleisellä tasolla.</p> <p>Turve- ja maa-ainesten ottoalueiden osalta kaavan laadinnassa käytetään apuna asiantuntijatyöryhmiä.</p>
<p>Etelä-Savon pelastuslaitos</p> <p>Etelä-Savon pelastuslaitos kiittää lausuntopyyntöä ja lausuu osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta seuraavaa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Maakuntakaavan laadinnassa on erittäin tärkeää ottaa huomioon kaikki asianosaiset ja sidosryhmät. Tämä tavoite täyttyy hyvin, kun toimitaan laaditun suunnitelman mukaan. 2. Ilmastonmuutos ja erilaiset sää ääri-ilmiöt ovat lisääntyneet viime vuosina. Maakuntakaava on yleispiirteinen maankäytön suunnitelma ja se toimii ohjeena, kun kunnat laativat yleis- ja asemakaavoja. Tulvien ja hulevesien hallinta on jatkossa otettava entistä paremmin huomioon eriasteisia kaavoja laadittaessa. 3. Pelastustoimen palvelutasoa arvioidaan valtakunnallisen riskimallin ja toteutuneiden toimintavalmiusaikojen avulla. Riskimallissa otetaan huomioon asukastiheys ja kerrosala. Lisäksi huomioidaan toteutuneiden rakennuspalojen pohjalta tehty regressiomalli, joka ennustaa rakennuspalojen todennäköisyyttä. Selittävinä tekijöinä mallissa ovat asukasmäärä, kerrospinta-ala ja niiden yhteisvaikutus. <p>Pääsääntöisesti riskiruudut saavutetaan Etelä-Savossa tällä hetkellä toimintaohjeen määräämissä tavoiteajoissa ja paloasemien nykyisen sijoittelun osalta pelastuslaitosten saavutettavuus annetuissa tavoiteajoissa toteutuu.</p> <p>Kaavoituksessa on jatkossakin kiinnitettävä huomiota siihen, että yhdyskuntarakenne pysyy mahdollisimman tiiviinä ja noudattelee nykyistä yhdyskuntarakennetta mahdollisimman paljon.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>Fingrid Oyj</p> <p>Kiitämme lausuntopyyntöänne.</p> <p>Kaavan tavoitteissa on merkitä kaavaan Fingridin Mikkelin ja Savonlinnan välinen uusi 110 kV voimajohdon varaus. Näin ollen Fingrid Oyj:llä ei ole huomautettavaa laaditusta osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>Itä-Suomen Sotilasläänin Esikunta</p>	

<p>Etelä-Savon maakuntaliitto on pyytänyt Itä-Suomen Sotilasläänin esikunnan lausuntoa Etelä-Savon 2. vaihemaakuntakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.</p> <p>Osallistumis - ja arviointisuunnitelman kohdassa 4, osalliset ja vuorovaikutusmenettelyt, alakohdassa viranomaiset, puolustusvoimien viranomaisina on mainittu Pääesikunta ja Itä-Suomen Sotilasläänin esikunta. Puolustusvoimien organisaatio muuttuu vuoden 2015 alussa, jolloin alueellisissa kaavoitusasioissa puolustusvoimien lausunnonantajana toimii 1. Logistiikkarykmentin esikunta , PL 1080, 45101 KOUVOLA. Viranomaisen vaihtuminen pyydetään päivittämään osallistumis - ja arviointisuunnitelmaan.</p> <p>Itä-Suomen Sotilasläänin esikunnalla ei ole muuta huomautettavaa Etelä-Savon 2. vaihemaakuntakaavan osallistumis - ja arviointisuunnitelmaan.</p>	<p>Tehdään esitetty muutos osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan.</p>
<p>Museovirasto</p> <p>Etelä-Savon maakuntaliitto on pyytänyt Museovirastolta lausuntoa Etelä-Savon 2. vaihemaakuntakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Museovirasto on käsitellyt asiaa erityisistunnossaan 16.10.2014.</p> <p>Vaihemaakuntakaavassa täydennetään ja päivitetään Etelä-Savon voimassa olevaa maakuntakaavaa eri maankäyttömuotojen osalta, mihin sisältyy maakuntakaavassa osoitettu kulttuuriympäristö. Maakuntakaavan muut täydennys- ja päivitystarpeet koskevat keskusverkkoa, asu- mista ja elinkeinorakenteita, matkailua ja virkistystä, liikennettä, teknistä huoltoa, erityisalueita, luonnonvarojen käyttöä sekä luonnonympäristöä</p> <p>Voimassa olevassa maakuntakaavassa on osoitettu maakunnan rakennus- ja suojelukohteita, muinaisjäänöksiä, valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöt ja maisemat sekä Salpalinja. Keskeinen maakunnallinen aineisto on maakuntaliiton ylläpitämä Etelä-Savon kulttuuriperintötietokanta alue-, kohde- ja rakennuskuvauksineen ja paikannuksineen.</p> <p>VALTAKUNNALLISET ALUEIDENKÄYTTÖTAVOITTEET</p> <p>Vaihemaakuntakaavan lähtökohtiin sisältyy voimaan tullut uusittu inventointi valtakunnallisesti merkittävistä rakennetuista kulttuuriympäristöistä (RKY2009, www.rky.fi). Myös maakuntakaavassa osoitettavien valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivittämiseen on hyvä tähdätä, mikäli se on vireillä olevan valtakunnallisen inventoinnin valmistumisen ja vahvistamisen aikataulujen kannalta mahdollista.</p>	

VAT-tavoitteet kattavat erikseen Vuoksen vesistöalueen erityispiirteet. Tämä on hyvä peruste vahvistaa edelleen Saimaalle ominaisten kulttuuriperintökohteiden (esimerkiksi vedenalaisen arkeologisen kulttuuriperinnön) osuutta maakuntakaavassa.

KAAVAN VAIKUTUSTEN ARVIOINTI JA SELVITYSPOHJA

Vaihemaakuntakaavan laadinnassa tulee varmistaa, että osoitettava muuttuva maankäyttö ei vahingoita kulttuuriympäristön alueiden ja kohteiden suojeluarvoja mukaan lukien näiden asema maisemassa ja ympäristössä. Tähän arviointiin tulee olla käytössä riittävä lähtötieto ja siihen tarvittavat arviointimenetelmät.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa (sivu 12) tulee täydentää luonnonvarojen käyttöä koskevan selvityspohjan ja vaikutusten arvioinnin osalta toteamalla, että turvetuotannon, maa- ja kivainesvarojen ja kaivostoiminnan vaikutukset arvioidaan suhteessa kulttuuriympäristöön. Tämä tarkoittaa tarkastelua suhteessa arkeologiseen kulttuuriperintöön, rakennettuun kulttuuriympäristöön ja kulttuurimaisemaan. Maa-ainesten oton alueiden käytön yhteensovituksen tulee perustua myös kulttuuriympäristöselvityksiin, mikä tulee kyseeseen osallistumis- ja arviointisuunnitelman kohtaan lisätä.

Arkeologisten selvitysten tarve korostuu maaperään ja vesialueisiin kohdistuvissa maankäyttömuodoissa. **Vaikutusarvioinneissa on otettava huomioon, että olemassa oleva muinaisjäännösrekisteritieto ei kaikilta osin riitä, koska alueilla saattaa sijaita ennestään tuntemattomia, vielä kartoittamattomia, muinaismuistolain tarkoittamia muinaisjäännöksiä.** Suunnittelualueet, jotka voivat olla erityisiä arkeologisen kulttuuriperinnön intressialueita, on tarpeen tunnistaa ja määrittää myös vaikutusarviointikoosteissa (matriiseissa). **Maakuntakaavan tulee ohjata ja vaikuttaa siihen, että riittävien kulttuuriympäristöselvitysten tekemisestä huolehditaan viimeistään alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.**

Myös valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin kohdistuvat vaikutukset saattavat edellyttää niistä saatavilla olevan tiedon täydentämistä vaihemaakuntakaavan yhteydessä.

KULTTUURIYMPÄRISTÖKOHTEIDEN PÄIVITYS

Nykyisellä maakuntakaavakartalla on osoitettu muinaisjäännöskohteet, jotka silloisessa maakuntakaavan laadinnassa katsottiin ensimmäisen

Ottoalueita varatessa otetaan huomioon kulttuuriympäristön kannalta arvokkaat kohteet ja tarkastellaan vaikutuksia myös suhteessa näihin.

Maakuntakaavan päivitystyössä ei ole tarkoituksena tehdä uusia kulttuuriympäristöselvityksiä vaan päivittää kaavaa jo tehtyjen päivitysinventointien perusteella. Näin on ajateltu tehtävän myös muinaisjäännösten osalta.

Maakuntakaavassa voidaan antaa suunnittelumääräyksiä kulttuuriympäristön huomioimisesta yksityiskohtaisemmassa maankäytön suunnittelussa.

luokan muinaisjäänöksiksi, sekä maakunnallisia erityispiirteitä ja teemoja edustavia historiallisen ajan kohteita. Muut muinaisjäänösrekisterin kohteet esitetään voimassa olevassa, nyt päivitettävässä kaavaratkaisussa liitekartalla.

Vaihemaakuntakaavassa on tarkoitus tarkastella esille tulevia maakuntakaavassa osoitettavien muinaisjäänöskohteiden lisäys- ja poistotarpeita. **Museovirasto esittää, että tähän päivitystyöhön sisällytetään tehdyn arvottamisen ajantasaistaminen, ja harkittavaksi sen pohjatyön tekemistä erillisenä asiantuntijaselvityksenä. Päivitykseen tulee käyttää ajantasaista muinaisjäänösrekisteriä. Arvottamisen kriteereissä tulee huomioida Etelä-Savolle ominaisten arkeologisten kulttuuriperintöryhmien, kuten esimerkiksi kaskitalouden jäännösten, vesistökohteiden ja puolustusvarustusten, merkitys maakunnalle ominaispiirteisinä ja arvokkaina teemoina.**

Myös Etelä-Savon maakuntakaavassa jo selvitetty ja osoitetut Salpalinjan kohteet on hyvä käydä läpi yhteistyössä Savonlinnan maakuntamuseon ja Museoviraston kanssa. Kohdetiedot ovat joiltakin osin tarkentuneet muun muassa kaavaselvitysten ja Museoviraston tekemän valtakunnallisen Salpalinja-inventoinnin tuloksena.

Vaihemaakuntakaavaan sisältyvä valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen päivitys selkeyttää VAT-tavoitteiden toteutumista. Maakunnallisten rakennussuojelukohteiden päivityksiin tulee sisällyttää modernin arkkitehtuurin kohteet ja varmistaa siihen riittävä ajantasainen tietopohja, tarvittaessa täydennys selvityksenä.

OSALLISET JA VUOROVAIKUTUSMENETTELYT

Museovirasto ja Savonlinnan maakuntamuseo ovat kaavahankkeessa osallisia kulttuuriympäristön asiantuntijaviranomaisina. **Kulttuuriympäristön kohdepäivitysten ja arvottamisen tarkempaa valmistelua on luontevaa käydä läpi Etelä-Savon kulttuuriympäristötyöryhmässä, jossa virasto ja maakuntamuseo ovat mukana.**

Kulttuuriympäristöön kohdistuvassa vaihemaakuntakaavan valmistelussa on tärkeää myös yhteistyö ja vuorovaikutus alueellisten alueiden toimijoiden, kuten kulttuuriperinnön alan, matkailuelinkeinojen, paikallisyhdistysten ja kylätoiminnan edustajien kanssa.

Muinaisjäänösten esittämistapaa maakuntakaavassa selvitetään maakuntakaava-prosessissa. Päivitetään osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa tältä osin.

Salpalinjan varauksiin tehdään tarkennukset.

Maakuntakaavan päivitystyössä ei ole tarkoituksena tehdä uusia kulttuuriympäristöselvityksiä vaan päivittää kaavaa jo tehtyjen inventointien osalta.

Etelä-Savon kulttuuriympäristötyöryhmä toimii maakuntakaavan asiantuntijaryhmänä.

<p>Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, Tukes</p> <p>Tukes pitää erittäin hyvänä asiana, että suunnitelman mukaan keskusverkoston, asumisen ja elinkeinorakenteiden osalta kaavaprosessissa on tarkoituksena osoittaa Seveso II-direktiivin mukaiset laitokset maakuntakaavassa. Seveso II-direktiivin mukaisten laitosten merkintä tulee olemaan informatiivinen ja nykytilan toteava.</p> <p>Tukes ehdottaa harkittavaksi, että samalla periaatteella kaavaprosessissa tarkasteltaisiin harkinnan mukaan myös muita laajamittaisia toimijoita, joille Tukes on myöntänyt luvan vaarallisten kemikaalien teolliselle käsittelylle ja varastoinnille. Ainakin, jos ne sijoittuvat asutuksen tai muuten herkkien kohteiden läheisyyteen. Tällaisia kohteita voivat olla esim. nestekaasua tai ammoniakki-kaasua toiminnassaan käyttävät laitokset, joiden onnettomuuskkenaariot voivat ulottua myös laitosalueen ulkopuolelle. Tukes käyttää arvioinnissa tällaisille laitoksille 200 metrin konsultaatiovyöhykettä.</p>	<p>SEVESO-laitosten ja muiden Tukesin luvittamien vaarallisten kemikaalien käsittelylaitosten osalta tarkastellaan sekä nykyisten laitosten merkintätapaa kaavassa että mahdollisten uusien laitosten sijoittumisen edellytyksiä.</p>
<p>Suomen kylätoiminta ry ja Järvi-Suomen kylät ry</p> <p>Esitämme, että Etelä-Savon maakunnallinen kyläasiamies, KTM, metsätalousinsinööri (AMK) Tuula Eloranta Järvi-Suomen kylät ry:stä nimetään Etelä-Savon toisen vaihemaakuntakaavan seurantaryhmään. Järvi-Suomen kylät ry (Jäsky) on Etelä-Savon maakunnallinen kylätoimintayhdistys. Olemme keskeisin maakunnan maaseudun asukkaita sekä vakituisia että vapaa-ajan asukkaita - edustava yhteisö. Vaihemaakuntakaava vaikuttaa merkittävästi jäsenkuntamme asumiseen, työntekoon ja muihin oloihin. Kaavoituksessa käsitellään yhdistyksemme toimialan. Muissa maakunnissa maakunnallisten kyläyhdistysten edustajia on kutsuttu maakuntakaavoituksen seurantaryhmiin.</p>	<p>Täydennetään seurantaryhmää Järvi-Suomen kylät ry:n edustajalla kyläasiamies Tuula Elorannalla.</p>
<p>Muistutukset</p>	<p>Vastine</p>
<p>Muistutus henkilöt A ja B</p> <p>Puumalan kunnan esittämää Lietvesi-Saimaa -rengastien ja Vetojaon lauttayhteyden varausta ei tule tehdä Etelä-Savon maakuntaliiton vaihemaakuntakaava II:een seuraavin perustein:</p>	<p>Niinisaaren alueen ja siihen kytkeytyvän Puumalan saariston rengastien osoittamista maakuntakaavassa tutkitaan kaavaprosessin edetessä.</p>

1. Natura-alueet ja luonnonsuojelulaki

Maakuntakaavan varaus rengastien lauttayhteydelle heikentää merkittävästi Natura 2000 verkostoon kuuluvan Vetojaon luonnonarvoja, joiden vuoksi alue on alun alkaen liitetty osaksi kyseistä ohjelmaa.

Lisäksi on huomioitava että Vetojaolla on myös luonnonsuojelualueita ja EU:n luontodirektiivin erittäin uhan alaiseksi luokitteleman Saimaannorpan pesimäalueita.

Saimaannorpan suojelemiseksi on suoritettu laajat maanhankinnat alueella ja lisäksi alueen osakaskunnat ovat tehneet kalastuksen rajoitus-sopimukset kyseistä tarkoitusta varten.

Vetojako on erittäin tärkeä väylä eteläisen ja pohjoisen norppakannan välillä. Lauttayhteys edesauttaa norppakannan haitallista jakautumista eteläiseen ja pohjoiseen kantaan. Norpan lisäksi ei ole pystytty sulkemaan pois lauttayhteyden ja muun liikenteen vaikutusta Vetojaon alueen luontoon ja eliöstöön.

Edellä mainituin perustein kaikkia maakuntakaavaan suunniteltavia merkintöjä tehtäessä on otettava huomioon LSL 64, 65, 66§ ja EU:n luontodirektiivi 1 ja II. Niiden perusteella kyseiset merkinnät ja varaukset on jätettävä tekemättä.

2. Kansalaisten yhdenvertaisuutta koskeva lainsäädäntö

Hankkeen valmistelussa on sivuutettu osa maanomistajista, joiden kiinteistöihin kohdistuu merkittäviä, suoria haittavaikutuksia. Kunnanjohtajan oman ilmoituksen (Puumala-lehti 10. 9. 2014, liitteenä) mukaan ensimmäiseen kuulemistilaisuuteen on kutsuttu "kaikki kiinnostuneet" ainoastaan Puumala-lehden välityksellä. Kutsutilaisuuteen on pyydetty ainoastaan "Lintusalon ja Hurissalon välisen vesialueen rantakiinteistöjen omistajia".

Rengastien välittömät haittavaikutukset ulottuvat myös maanomistajiin välittömän rantautumispaikan ulkopuolella, ja kutsut on lähetetty kunnan kiinteistörekisteristä erittäin suppeasti vain vesiliikenne huomioiden. Lisääntyvän liikenteen ja esim. yksityistiejärjestelyjen kautta hankkeen välittömällä haitta-alueella on runsaasti maanomistajia esim. Riutan niemessä ja Liukkosenmäessä. Kunta on laiminlyönyt näiden maanomistajien kuulemisen.

On kohtuutonta olettaa, että toisella paikkakunnalla asuvat kiinteistönomistajat seuraisivat säännönmukaisesti Puumalan kunnan internetsivuja tai paikallislehteä. Koko asian valmistelussa on pyritty kuulemaan vain paikallista, mahdollisimman suppeaa maanomistajajoukkoa, ja pyritty tietoisesti jättämään muiden oikeudet huomiotta.

3. Vaikutukset kiinteistöjen arvoon

Arvioitaessa Puumalan kunnan esittämän kaavaehdotuksen vaikutuksia on huomioitava alueen sijainti luontoarvoiltaan merkittävällä alueella.

<p>Luontoarvot muodostavat alueella poikkeuksellisen suuren osan kiinteistöjen käyttö- ja taloudellisesta arvosta. Lisääntyvä liikenne alueen teillä, alueen roskaantuminen ja vapaa-ajan asuntojen altistuminen varkauksille ja ilkeille heikentävät niiden arvoa siten, että se on katsottava kohtuuttomaksi haitaksi kiinteistönomistajille.</p> <p>4. Vaihtoehdot Valmistelussa Puumalan kunta ei ole lainkaan huomionnut vaihtoehtoisia reittejä. Rengastiesuunnitelman toteuttamiseen löytyy lähialueelta lukuisia vaihtoehtoja, joissa lossiyhteys ja tiestö on jo valmiina. Valmistelussa ei löydy sellaista syytä, joka asettaisi nyt esillä olevan tielinjausvaihtoehdon sillä tavoin paremmaksi, että asiaan liittyvät erityiset luontoarvon ja maanomistajien oikeuksien rajoitukset olisivat perusteltuja.</p>	
<p>Muistutus henkilöt C ja D (lähettäneet kumpikin saman muistutuksen erikseen)</p> <p>Puumalan kunnan esittämää Lietvesi-Saimaa –rengastien ja Vetojaon lauttayhteyden varausta ei tule tehdä Etelä-Savon maakuntaliiton vaihemaakuntakaava 2:een seuraavin perustein:</p> <p>1. Natura-alueet ja luonnonsuojelulaki Maakuntakaavan varaus rengastien lauttayhteydelle heikentää merkittävästi Natura 2000 verkostoon kuuluvan Vetojaon luonnonarvoja, joiden vuoksi alue on alun alkaen liitetty osaksi kyseistä ohjelmaa. Lisäksi on huomioitava että Vetojaolla on myös luonnonsuojelualueita ja EU:n luontodirektiivin erittäin uhan alaiseksi luokitteleman Saimaannorpan pesimäalueita. Saimaannorpan suojelemiseksi on suoritettu laajat maanhankinnat alueella ja lisäksi alueen osakaskunnat ovat tehneet kalastuksen rajoitussopimukset kyseistä tarkoitusta varten. Vetojako on erittäin tärkeä väylä eteläisen ja pohjoisen norppakannan välillä. Lauttayhteys edesauttaa norppakannan haitallista jakautumista eteläiseen ja pohjoiseen kantaan. Norpan lisäksi ei ole pystytty sulkemaan pois lauttayhteyden ja muun liikenteen vaikutusta Vetojaon alueen luontoon ja eliöstöön. Edellä mainituin perustein kaikkia maakuntakaavaan suunniteltavia merkintöjä tehtäessä on otettava huomioon LSL 64, 65, 66§ ja EU:n luontodirektiivi I ja II. Niiden perusteella kyseiset merkinnät ja varaukset on jätettävä tekemättä.</p> <p>2. Kansalaisten yhdenvertaisuutta koskeva lainsäädäntö Hankkeen valmistelussa on sivuutettu osa maanomistajista, joiden kiin-</p>	<p>Niinisaaren alueen ja siihen kytkeytyvän Puumalan saariston rengastien osoittamista maakuntakaavassa tutkitaan kaavaprosessin edetessä.</p>

teistöihin kohdistuu merkittäviä, suoria haittavaikutuksia. Kunnanjohtajan oman ilmoituksen (Länsi-Savo 10.9.2014) mukaan ensimmäiseen kuulemistilaisuuteen on kutsuttu ”kaikki kiinnostuneet” ainoastaan Puumala-lehden välityksellä. Kutsutilaisuuteen on pyydetty ainoastaan ”Lintusalon ja Hurissalon välisen vesialueen rantakiinteistöjen omistajia”. Rengastien välittömät haittavaikutukset ulottuvat myös maanomistajiin välittömän rantautumispaikan ulkopuolella, ja kutsut on lähetetty kunnan kiinteistörekisteristä erittäin suppeasti vain vesiliikenne huomioiden. Lisääntyvän liikenteen ja esim. yksityistiejärjestelyjen kautta hankkeen välittömällä haitta-alueella on runsaasti maanomistajia esim. Riutanniemessä ja Liukkosenmäessä. Kunta on laiminlyönyt näiden maanomistajien kuulemisen. 2

On kohtuutonta olettaa, että toisella paikkakunnalla asuvat kiinteistönomistajat seuraisivat säännönmukaisesti Puumalan kunnan internetsivuja tai paikallislehteä. Koko asian valmistelussa on pyritty kuulemaan vain paikallista, mahdollisimman suppeaa maanomistajajoukkoa, ja pyritty tietoisesti jättämään muiden oikeudet huomiotta.

3. Vaikutukset kiinteistöjen arvoon

Arvioitaessa Puumalan kunnan esittämän kaavaehdotuksen vaikutuksia on huomioitava alueen sijainti luontoarvoiltaan merkittäväällä alueella. Luontoarvot muodostavat alueella poikkeuksellisen suuren osan kiinteistöjen käyttö- ja taloudellisesta arvosta. Lisääntyvä liikenne alueen teillä, alueen roskaantuminen ja vapaa-ajan asuntojen altistuminen varkauksille ja ilkeille heikentävät niiden arvoa siten, että se on katsottava kohtuuttomaksi haitaksi kiinteistönomistajille.

4. Vaihtoehdot

Valmistelussa Puumalan kunta ei ole lainkaan huomionnut vaihtoehtoisia reittejä. Rengastiesuunnitelman toteuttamiseen löytyy lähialueelta lukuisia vaihtoehtoja, joissa lossiyhteys ja tiestö on jo valmiina. Valmistelussa ei löydy sellaista syytä, joka asettaisi nyt esillä olevan tielinjausvaihtoehdon sillä tavoin paremmaksi, että asiaan liittyvät erityiset luontoarvon ja maanomistajien oikeuksien rajoitukset olisivat perusteltuja.

Muistutus henkilö E

Puumalan kunnan esittämää lietvesi-Saimaa -rengastien ja Vetojaon lauttayhteyden varausta EI tule tehdä Etelä-Savon maakuntaliiton vaihemaakuntakaava II:een seuraavin perustein:

1. Natura-alueet ja luonnonsuojelulaki

Maakuntakaavan varaus rengastien lauttayhteydelle heikentää merkit-

Niinisaaren alueen ja siihen kytkeytyvän Puumalan saariston rengastien osoittamista maakuntakaavassa tutkitaan kaavaprosessin edetessä.

tävästi Natura 2000 verkostoon kuuluvan Vetojaon luonnonarvoja, joiden vuoksi alue on alun alkaen liitetty osaksi kyseistä ohjelmaa. Lisäksi on huomioitava että Vetojaolla on myös luonnonsuojelualueita ja EU:n luontodirektiivin erittäin uhan alaiseksi luokitteleman Saimaannorpan pesimäalueita. Saimaannorpan suojelemiseksi on suoritettu laajat maanhankinnat alueella ja lisäksi alueen osakaskunnat ovat tehneet kalastuksen rajoitus-sopimukset kyseistä tarkoitusta varten. Vetojako on erittäin tärkeä väylä eteläisen ja pohjoisen norppakannan välillä. Lauttayhteys edesauttaa norppakannan haitallista jakautumista eteläiseen ja pohjoiseen kantaan. Norpan lisäksi ei ole pystytty sulkemaan pois lauttayhteyden ja muun liikenteen vaikutusta Vetojaon alueen luontoon ja eliöstöön. Edellä mainituin perustein kaikkia maakuntakaavaan suunniteltavia merkintöjä tehtäessä on otettava huomioon LSL 64, 65, 66§ ja EU:n luontodirektiivi 1 ja II. Niiden perusteella kyseiset merkinnät ja varaukset on jätettävä tekemättä.

2. Kansalaisten yhdenvertaisuutta koskeva lainsäädäntö

Hankkeen valmistelussa on sivuutettu osa maanomistajista, joiden kiinteistöihin kohdistuu merkittäviä, suoria haittavaikutuksia. Kunnanjohtajan oman ilmoituksen (Puumala-lehti 10. 9. 2014, liitteenä) mukaan ensimmäiseen kuulemistilaisuuteen on kutsuttu "kaikki kiinnostuneet" ainoastaan Puumala-lehden välityksellä. Kutsutilaisuuteen on pyydetty ainoastaan "Lintusalon ja Hurissalon välisen vesialueen rantakiinteistöjen omistajia".

Rengastien välittömät haittavaikutukset ulottuvat myös maanomistajiin välittömän rantautumispaikan ulkopuolella, ja kutsut on lähetetty kunnan kiinteistörekisteristä erittäin suppeasti vain vesiliikenne huomioiden. Lisääntyvän liikenteen ja esim. yksityistiejärjestelyjen kautta hankkeen välittömällä haitta-alueella on runsaasti maanomistajia esim. Riutan- niemessä ja Liukkosenmäessä. Kunta on laiminlyönyt näiden maanomistajien kuulemisen.

On kohtuutonta olettaa, että toisella paikkakunnalla asuvat kiinteistö-omistajat seuraisivat säännönmukaisesti Puumalan kunnan internetsivuja tai paikallislehteä. Koko asian valmistelussa on pyritty kuulemaan vain paikallista, mahdollisimman suppeaa maanomistaja joukkoa, ja pyritty tietoisesti jättämään muiden oikeudet huomiotta.

3. Vaikutukset kiinteistöjen arvoon

Arvioitaessa Puumalan kunnan esittämän kaavaehdotuksen vaikutuksia on huomioitava alueen sijainti luontoarvoiltaan merkittävällä alueella. Luontoarvot muodostavat alueella poikkeuksellisen suuren osan kiinteistöjen käyttö- ja taloudellisesta arvosta. Lisääntyvä liikenne alueen teillä, alueen roskaantuminen ja vapaa-ajan asuntojen altistuminen

<p>varkauksille ja ilkivallalle heikentävät niiden arvoa siten, että se on katsottava kohtuuttomaksi haitaksi kiinteistönomistajille.</p> <p>4. Vaihtoehdot Valmistelussa Puumalan kunta ei ole lainkaan huomionnut vaihtoehtoisia reittejä. Rengastiesuunnitelman toteuttamiseen löytyy lähialueelta lukuisia vaihtoehtoja, joissa lassiyhteys ja tiestö on jo valmiina. Valmistelussa ei löydy sellaista syytä, joka asettaisi nyt esillä olevan tielinjausvaihtoehdon sillä tavoin paremmaksi, että asiaan liittyvät erityiset luontoarvon ja maanomistajien oikeuksien rajoitukset olisivat perusteltuja.</p>	
<p>Muistutus henkilö F</p> <p>Puumalan kunnan esittämää Lietvesi-Saimaa -rengastien ja Vetojaon lauttayhteyden varausta ei tule tehdä Etelä-Savon maakuntaliiton vaihemaakuntakaava II:een seuraavin perustein:</p> <p>1. Kansalaisten yhdenvertaisuutta koskeva lainsäädäntö Hankkeen valmistelussa on sivuutettu osa maanomistajista, joiden kiinteistöihin kohdistuu merkittäviä, suoria haittavaikutuksia. Kunnanjohtajan oman ilmoituksen (Puumala-lehti 10. 9. 2014, liitteenä) mukaan ensimmäiseen kuulemistilaisuuteen on kutsuttu "kaikki kiinnostuneet" ainoastaan Puumala-lehden välityksellä. Kutsutilaisuuteen on pyydetty ainoastaan "Lintusalon ja Hurissalon välisen vesialueen rantakiinteistöjen omistajia". Rengastien välittömät haittavaikutukset ulottuvat myös maanomistajiin välittömän rantautumispaikan ulkopuolella, ja kutsut on lähetetty kunnan kiinteistörekisteristä erittäin suppeasti vain vesiliikenne huomioiden. Lisääntyvän liikenteen ja esim. yksityistiejärjestelyjen kautta hankkeen välittömällä haitta-alueella on runsaasti maanomistajia esim. Riutan- niemessä ja Liukkosenrännässä. Kunta on laiminlyönyt näiden maanomistajien kuulemisen. On kohtuutonta olettaa, että toisella paikkakunnalla asuvat kiinteistönomistajat seuraisivat säännönmukaisesti Puumalan kunnan internetsivuja tai paikallislehteä. Koko asian valmistelussa on pyritty kuulemaan vain paikallista, mahdollisimman suppeaa maanomistajajoukkoa, ja pyritty tietoisesti jättämään muiden oikeudet huomiotta.</p> <p>2. Vaikutukset kiinteistöjen arvoon</p>	<p>Niinisaaren alueen ja siihen kytkeytyvän Puumalan saariston rengastien osoittamista maakuntakaavassa tutkitaan kaavaprosessin edetessä.</p>

<p>Arvioitaessa Puumalan kunnan esittämän kaavaehdotuksen vaikutuksia on huomioitava alueen sijainti luontoarvoiltaan merkittävällä alueella. Luontoarvot muodostavat alueella poikkeuksellisen suuren osan kiinteistöjen käyttö- ja taloudellisesta arvosta. Lisääntyvä liikenne alueen teillä, alueen roskaantuminen ja vapaa-ajan asuntojen altistuminen varkauksille ja ilkeille heikentävät niiden arvoa siten, että se on katsottava kohtuuttomaksi haitaksi kiinteistönomistajille.</p> <p>3. Vaihtoehdot Valmistelussa Puumalan kunta ei ole lainkaan huomionnut vaihtoehtoisia reittejä. Rengastiesuunnitelman toteuttamiseen löytyy lähialueelta lukuisia vaihtoehtoja, joissa lossiyhteys ja tiestö on jo valmiina. Valmistelussa ei löydy sellaista syytä, joka asettaisi nyt esillä olevan tielinjausvaihtoehdon sillä tavoin paremmaksi, että asiaan liittyvät erityiset luontoarvon ja maanomistajien oikeuksien rajoitukset olisivat perusteltuja.</p>	
<p>Muistutus henkilö A ja muita allekirjoittajia</p> <p>Puumalan kunnan esittämää Lietvesi-Saimaa -rengastien ja Vetojaon lauttayhteyden varausta ei tule tehdä Etelä-Savon maakuntaliiton vaihemaakuntakaava 2:een seuraavin perustein:</p> <p>1. Natura-alueet ja luonnonsuojelulaki Maakuntakaavan varaus rengastien lauttayhteydelle heikentää merkittävästi Natura 2000 verkostoon kuuluvan Vetojaon luonnonarvo ja, joiden vuoksi alue on alun alkaen liitetty osaksi kyseistä ohjelmaa. Lisäksi on huomioitava että Vetojaolla on myös luonnonsuojelualueita ja EU:n luontodirektiivin erittäin uhan alaiseksi luokitteleman Saimaannorpan pesimäalueita. Saimaannorpan suojelemiseksi on suoritettu laajat maanhankinnat alueella ja lisäksi alueen osakaskunnat ovat tehneet kalastuksen rajoitus-sopimukset kyseistä tarkoitusta varten. Vetojako on erittäin tärkeä väylä eteläisen ja pohjoisen norppakannan välillä. Lauttayhteys edesauttaa norppakannan haitallista jakautumista eteläiseen ja pohjoiseen kantaan. Norpan lisäksi ei ole pystytty sulkemaan pois lauttayhteyden ja muun liikenteen vaikutusta Vetojaon alueen luontoon ja eliöstöön. Edellä mainituin perustein kaikkia maakuntakaavaan suunniteltavia merkintöjä tehtäessä on otettava huomioon LSL 64, 65, 66§ ja EU:n luontodirektiivi 1 ja II. Niiden perusteella kyseiset merkinnät ja varaukset on jätettävä tekemättä.</p> <p>2. Kansalaisten yhdenvertaisuutta koskeva lainsäädäntö</p>	<p>Niinisaaren alueen ja siihen kytkeytyvän Puumalan saariston rengastien osoittamista maakuntakaavassa tutkitaan kaavaprosessin edetessä.</p>

Hankkeen valmistelussa on sivuutettu osa maanomistajista, joiden kiinteistöihin kohdistuu merkittäviä, suoria haittavaikutuksia. Kunnanjohtajan oman ilmoituksen (Länsi-Savo 10.9.2014) mukaan ensimmäiseen kuulemistilaisuuteen on kutsuttu "kaikki kiinnostuneet" ainoastaan Puumala-lehden välityksellä. Kutsutilaisuuteen on pyydetty ainoastaan "lintusalon ja Hurissalon välisen vesialueen rantakiinteistöjen omistajia" • Rengastien välittömät haittavaikutukset ulottuvat myös maanomistajiin välittömän rantautumispaikan ulkopuolella, ja kutsut on lähetetty kunnan kiinteistörekisteristä erittäin suppeasti vain vesiliikenne huomioiden. Lisääntyvän liikenteen ja esim. yksityistiejärjestelyjen kautta hankkeen välittömällä haitta-alueella on runsaasti maanomistajia esim. Riutanniemessä ja Liukkosenmäessä. Kunta on laiminlyönyt näiden maanomistajien kuulemisen.

On kohtuutonta olettaa, että toisella paikkakunnalla asuvat kiinteistönomistajat seuraisivat säännönmukaisesti Puumalan kunnan internetsivuja tai paikallislehteä. Koko asian valmistelussa on pyritty kuulemaan vain paikallista, mahdollisimman suppeaa maanomistajajoukkoa, ja pyritty tietoisesti jättämään muiden oikeudet huomiotta.

3. Vaikutukset kiinteistöjen arvoon

Arvioitaessa Puumalan kunnan esittämän kaavaehdotuksen vaikutuksia on huomioitava alueen sijainti luontoarvoiltaan merkittävällä alueella. Luontoarvot muodostavat alueella poikkeuksellisen suuren osan kiinteistöjen käyttö- ja taloudellisesta arvosta. Lisääntyvä liikenne alueen teillä, alueen roskaantuminen ja vapaa-ajan asuntojen altistuminen varkauksille ja ilkeille heikentävät niiden arvoa siten, että se on katsottava kohtuuttomaksi haitaksi kiinteistönomistajille.

4. Vaihtoehdot

Valmistelussa Puumalan kunta ei ole lainkaan huomionnut vaihtoehtoisia reittejä.

Rengastiesuunnitelman toteuttamiseen löytyy lähialueelta lukuisia vaihtoehtoja, joissa lossiyhteys ja tiestö on jo valmiina. Valmistelussa ei löydy sellaista syytä, joka asettaisi nyt esillä olevan tielinjausvaihtoehdon sillä tavoin paremmaksi, että asiaan liittyvät erityiset luontoarvon ja maanomistajien oikeuksien rajoitukset olisivat perusteltuja.

Muistutus henkilö G

Puumalan kunnan esittämää Lietvesi-Saimaa –rengastien ja Vetojaon lauttayhteyden varausta ei tule tehdä Etelä-Savon maakuntaliiton vaihemaakuntakaava 2:een seuraavin perustein:

Niinisaaren alueen ja siihen kytkeytyvän Puumalan saariston rengastien osoittamista maakuntakaavassa tutkitaan kaavaprosessin edetessä.

1. Natura-alueet ja luonnonsuojelulaki

Maakuntakaavan varaus rengastien lauttayhteydelle heikentää merkittävästi Natura 2000verkostoon kuuluvan Vetojaon luonnonarvoja, joiden vuoksi alue on alun alkaen liitettyosaksi kyseistä ohjelmaa.

Lisäksi on huomioitava että Vetojaolla on myös luonnonsuojelualueita ja EU:luontodirektiivin erittäin uhan alaiseksi luokitteleman Saimaannorpan pesimäalueita. Saimaannorpan suojelemiseksi on suoritettu laajat maanhankinnat alueella ja lisäksi alueen osakaskunnat ovat tehneet kalastuksen rajoitussopimukset kyseistä tarkoitusta varten.

Vetojako on erittäin tärkeä väylä eteläisen ja pohjoisen norppakannan välillä. Lauttayhteys edesauttaa norppakannan haitallista jakautumista eteläiseen ja pohjoiseen kantaan. Norpan lisäksi ei ole pystytty sulkemaan pois lauttayhteyden ja muun liikenteen vaikutusta Vetojaon alueen luontoon ja eliöstöön.

Edellä mainituin perustein kaikkia maakuntakaavaan suunniteltavia merkintöjä tehtäessä on otettava huomioon LSL 64, 65, 66§ ja EU:n luontodirektiivi I ja II. Niiden perusteella kyseiset merkinnät ja varaukset on jätettävä tekemättä.

2. Kansalaisten yhdenvertaisuutta koskeva lainsäädäntö

Hankkeen valmistelussa on sivuutettu osa maanomistajista, joiden kiinteistöihin kohdistuu merkittäviä, suoria haittavaikutuksia. Kunnanjohtajan oman ilmoituksen (Länsi-Savo 10.9.2014) mukaan ensimmäiseen kuulemistilaisuuteen on kutsuttu ”kaikki kiinnostuneet” ainoastaan Puumala-lehden välityksellä. Kutsutilaisuuteen on pyydetty ainoastaan ”Lintusalon ja Hurissalon välisen vesialueen rantakiinteistöjen omistaja”. Rengastien välittömät haittavaikutukset ulottuvat myös maanomistajiin välittömän rantautumispaikan ulkopuolella, ja kutsut on lähetetty kunnan kiinteistörekisteristä erittäin suppeasti vain vesiliikenne huomioiden. Lisääntyvän liikenteen ja esim. yksityistiejärjestelyjen kautta hankkeen välittömällä haitta-alueella on runsaasti maanomistajia esim. Riutanniemessä ja Liukkosenmäessä. Kunta on laiminlyönyt näiden maanomistajien kuulemisen.

On kohtuutonta olettaa, että toisella paikkakunnalla asuvat kiinteistönomistajat seuraisivat säännönmukaisesti Puumalan kunnan internetsivuja tai paikallislehteä. Koko asian valmistelussa on pyritty kuulemaan vain paikallista, mahdollisimman suppeaa maanomistajajoukkoa, ja pyritty tietoisesti jättämään muiden oikeudet huomiotta.

3. Vaikutukset kiinteistöjen arvoon

Arvioitaessa Puumalan kunnan esittämän kaavaehdotuksen vaikutuksia on huomioitava alueen sijainti luontoarvoiltaan merkittävällä alueella. Luontoarvot muodostavat alueella poikkeuksellisen suuren osan kiinteistöjen käyttö- ja taloudellisesta arvosta. Lisääntyvä liikenne alueen

<p>teillä, alueen roskaantuminen ja vapaa-ajan asuntojen altistuminen varkauksille ja ilkeille heikentävät niiden arvoa siten, että se on katsottava kohtuuttomaksi haitaksi kiinteistönomistajille.</p> <p>4. Vaihtoehdot Valmistelussa Puumalan kunta ei ole lainkaan huomionnut vaihtoehtoisia reittejä. Rengastiesuunnitelman toteuttamiseen löytyy lähialueelta lukuisia vaihtoehtoja, joissa lossiyhteys ja tiestö on jo valmiina. Valmistelussa ei löydy sellaista syytä, joka asettaisi nyt esillä olevan tielinjausvaihtoehdon sillä tavoin paremmaksi, että asiaan liittyvät erityiset luontoarvon ja maanomistajien oikeuksien rajoitukset olisivat perusteltuja.</p>	
<p>Muistutus henkilö G henkilön H valtuuttamana</p> <p>Puumalan kunnan esittämää Lietvesi-Saimaa –rengastien ja Vetojaon lauttayhteyden varausta ei tule tehdä Etelä-Savon maakuntaliiton vaihemaakuntakaava 2:een seuraavin perustein:</p> <p>1. Natura-alueet ja luonnonsuojelulaki Maakuntakaavan varaus rengastien lauttayhteydelle heikentää merkittävästi Natura 2000verkostoon kuuluvan Vetojaon luonnonarvoja, joiden vuoksi alue on alun alkaen liitettyosaksi kyseistä ohjelmaa. Lisäksi on huomioitava että Vetojaolla on myös luonnonsuojelualueita ja EU:luontodirektiivin erittäin uhan alaiseksi luokittelman Saimaannorpan pesimäalueita. Saimaannorpan suojelemiseksi on suoritettu laajat maanhankinnat alueella ja lisäksi alueen osakaskunnat ovat tehneet kalastuksen rajoitussopimukset kyseistä tarkoitusta varten. Vetojako on erittäin tärkeä väylä eteläisen ja pohjoisen norppakannan välillä. Lauttayhteys edesauttaa norppakannan haitallista jakautumista eteläiseen ja pohjoiseen kantaan. Norpan lisäksi ei ole pystytty sulkemaan pois lauttayhteyden ja muun liikenteen vaikutusta Vetojaon alueen luontoon ja eliöstöön. Edellä mainituin perustein kaikkia maakuntakaavaan suunniteltavia merkintöjä tehtäessä on otettava huomioon LSL 64, 65, 66§ ja EU:n luontodirektiivi I ja II. Niiden perusteella kyseiset merkinnät ja varaukset on jätettävä tekemättä.</p> <p>2. Kansalaisten yhdenvertaisuutta koskeva lainsäädäntö Hankkeen valmistelussa on sivuutettu osa maanomistajista, joiden kiinteistöihin kohdistuu merkittäviä, suoria haittavaikutuksia. Kunnanjohtajan oman ilmoituksen (Länsi-Savo 10.9.2014) mukaan ensimmäiseen</p>	<p>Niinisaaren alueen ja siihen kytkeytyvän Puumalan saariston rengastien osoittamista maakuntakaavassa tutkitaan kaavaprosessin edetessä.</p>

<p>kuulemistilaisuuteen on kutsuttu ”kaikki kiinnostuneet” ainoastaan Puumala-lehden välityksellä. Kutsutilaisuuteen on pyydetty ainoastaan ”Lintusalon ja Hurissalon välisen vesialueen rantakiinteistöjen omistajia”. Rengastien välittömät haittavaikutukset ulottuvat myös maanomistajiin välittömän rantautumispaikan ulkopuolella, ja kutsut on lähetetty kunnan kiinteistörekisteristä erittäin suppeasti vain vesiliikenne huomioiden. Lisääntyvän liikenteen ja esim. yksityistiejärjestelyjen kautta hankkeen välittömällä haitta-alueella on runsaasti maanomistajia esim. Riutanniemessä ja Liukkosenmäessä. Kunta on laiminlyönyt näiden maanomistajien kuulemisen.</p> <p>On kohtuutonta olettaa, että toisella paikkakunnalla asuvat kiinteistönomistajat seuraisivat säännönmukaisesti Puumalan kunnan internetsivuja tai paikallislehteä. Koko asian valmistelussa on pyritty kuulemaan vain paikallista, mahdollisimman suppeaa maanomistajajoukkoa, ja pyritty tietoisesti jättämään muiden oikeudet huomiotta.</p> <p>3. Vaikutukset kiinteistöjen arvoon Arvioitaessa Puumalan kunnan esittämän kaavaehdotuksen vaikutuksia on huomioitava alueen sijainti luontoarvoiltaan merkittävällä alueella. Luontoarvot muodostavat alueella poikkeuksellisen suuren osan kiinteistöjen käyttö- ja taloudellisesta arvosta. Lisääntyvä liikenne alueen teillä, alueen roskaantuminen ja vapaa-ajan asuntojen altistuminen varkauksille ja ilkeille heikentävät niiden arvoa siten, että se on katsottava kohtuuttomaksi haitaksi kiinteistönomistajille.</p> <p>4. Vaihtoehdot Valmistelussa Puumalan kunta ei ole lainkaan huomioinut vaihtoehtoisia reittejä. Rengastiesuunnitelman toteuttamiseen löytyy lähialueelta lukuisia vaihtoehtoja, joissa lossiyhteys ja tiestö on jo valmiina. Valmistelussa ei löydy sellaista syytä, joka asettaisi nyt esillä olevan tielinjausvaihtoehdon sillä tavoin paremmaksi, että asiaan liittyvät erityiset luontoarvon ja maanomistajien oikeuksien rajoitukset olisivat perusteltuja.</p>	
<p>Muistutus henkilö I</p> <p>Etelä-Savon maakuntakaavan osallisen mielipide suunnitelmaan. Vastustan Puumalan kunnan vaadetta (yhdystarvemerkintä) Lietveden rengastien uuden lauttayhteyden merkitsemiseksi Etelä-Savon maakuntakaavan varaukseksi (Etelä-Savon 2. vaihemaakuntakaava).</p> <p>Perusteet: Ei ole olemassa taloudellisia perusteita joilla Puumalan kunnan tai</p>	<p>Niinisaaren alueen ja siihen kytkeytyvän Puumalan saariston rengastien osoittamista maakuntakaavassa tutkitaan kaavaprosessin edetessä.</p>

muun tahon kannattaisi investoida lauttayhteyteen.

Puumalan eteläisen saariston alueella on 3kpl päätoimisenomaista matkailuyritystä jotka harjoittavat mm. majoitus-, kahvila-, ja ravintolatoimintaa. Kahvila- ja ravintolatoiminta rajoittuu kesäaikaan, majoitustoiminnan ollessa osalla yrityksistä ympärivuotista. Yritykset työllistävät yrittäjäpariskunnan itsensä lisäksi harvoin muita ihmisiä ja liikevaihto on ollut rengastien miljoonaluokan budjettiin verrattuna erittäin vaatimatonta. Nestorinranta Oy:n liikevaihto vuonna 2011 oli noin 19 000€ (myöhempiä tietoja ei käytössä), Temolan viinitilan liikevaihto vuonna 2013 oli noin 45 000€.

Okkolan lomamökkien ja ravintola Niinipuun tietoja ei ollut käytössä koska kyseessä on yksityinen elinkeinonharjoittaja joka omistaa molemman aputoiminimet/ tavaramerkit. Majoitustilojen taso jää myös hämärän peittoon koska em. toimijat eivät ainakaan mainosta tilojensa täyttävän MALO-luokitusta (olemassa jo 1993 lähtien). Loput Puumalan eteläisen saariston matkailuun tai majoitustoimintaan (mökkivuokraus) jollakin tavalla yhteydessä olevista henkilöistä tai yrityksistä ovat sivutoimenomaisia ja keskittyneet päätoimenaan esim. maa- ja metsätalouteen tai hankkivat elantoaan myös joltakin muulta toimialalta. Puumalan kunta ei ole pystynyt perustelemaan rengastiehankkeen taloudellisia edellytyksiä tai hankkeen vaikutuksista työllisyyteen. Majoitustilojen tason puolueettoman arvioinnin puute tekee liki mahdottomaksi arvioida Puumalan eteläisen saariston yritysten houkuttelevuutta tai edes pystytäisiin määrittelemään vuodepaikkojen lukumäärä. Tilastoja yöpymisien lukumääristä ei ole esitetty missään yhteydessä, saati onko luotettavaa materiaalia asiasta edes olemassa. On suorastaan naiivia olettaa että matkailijaa kiinnostaa esimerkiksi aittamajoitus tai telttaan rinnastettava yöpymisvaihtoehto ja sen pohjalta paisutella esim. vuodepaikkojen lukumäärää.

SITO Oy:n tekemässä Lietveden rengastien toteuttamisselvityksen loppuraportissa ei ole myöskään yhdyskuntataloudellista analyysiä hankkeen vaikutuksista (mielestäni poiketen hankesuunnitelmasta). Kyseisessä toteuttamisselvityksessä ei oteta kantaa edes Puumalan eteläisessä saaristossa operoivien toimijoiden kotipaikkaan joka ratkaisee mahdollisesta tuotosta maksettavien verojen hyötyjäkunnan. Loppuraportti sisältää sarjan taloudellisesti perusteettomia väitteitä joita ei ole laskennallisesti esitetty toteen ja mielestäni olisi Puumalan kunnan ja Etelä-Savon maakuntaliiton etujen mukaista tarkastaa onko sisältö hankesuunnitelman mukainen ja ryhdyttävä sen pohjalta tarvittaviin toimenpiteisiin.

Lietveden rengastie hyödyttäisi ainoastaan muutamaa yrittäjää eikä esimerkiksi useamman kunnan matkailuyrittäjiä.

Mielestäni Etelä-Savon maakuntakaavan ja maakuntaliiton tulisi kohdella kuntia tasa-arvoisesti ja pohtia ratkaisuja jotka hyödyttäisivät laaja-

alaisemmin useampaa kuntaa (Liite kuva3), tai koko maakuntaa. Nykyisessä kuntien haasteellisessa tilanteessa ja valtionosuuksien pienentämissuunnitelmassa on helposti nähtävissä ettei Puumalan resurssit riitä hankkeen eteenpäin viemiseen tai välttämättä edes sen ylläpitoon. Suurella todennäköisyydellä Puumala tarvitsee esimerkiksi Etelä-Savon Maakuntaliiton taloudellista apua, eli onko se oikein muita kuntia kohtaan? Lietveden rengastie ajaa kuntatasolla tarkasteltuna itsekkäästi ainoastaan Puumalan etua (Liite kuva 1 ja 2), eikä esimerkiksi naapurikuntien Juvan, Sulkavan ja Mikkelin etua (Liite kuva 4). Ei ole ollenkaan hankalaa etsiä Lietveden rengastien kaltaiselle hankkeelle vaihtoehtoja koska se on korvattavissa esimerkiksi markkinointiyhteistyöllä, joka antaisi moninkertaisen hyödyn laajemmalle hyötyjäjoukolle, 100 kertaa pienemmällä sijoituksella. Olisi myös Etelä-Savon maakunnan, erityisesti Puumalan kunnan imagon kannalta parasta todeta että nykyisessä muodossaan hanke on absurdiuden perikuva ja vaatii ”tukieurokikkailujen” sijaan realismia.

Mielestäni yhteiskunnan kannalta olisi edullisinta ja helpointa keskittää matkailun kehittäminen jo olemassa olevan tieverkon varrelle sekä kehittää niitä turvalliseksi ja houkuttelevaksi matkailijan kannalta. Puumalan eteläisen saariston matkailuyritysten toimintaa, miksei koko Etelä-Savon matkailuyritysten, voisi kehittää myös kouluttamalla matkailuyrittäjiä ja motivoimalla heitä kehittämään keinoja toiminnan saamiseksi ympärivuotiseksi, toisin sanoen käyttö-/varausasteen nostolla saamaan liikevaihtoa ja tulosta mieluisampaan suuntaan. Samalla täytyisi maakuntakaavan valtakunnalliset lähtökohdat alueiden käytön ekologisesta kestävästä, ympäristön ja talouden kannalta kestävästä liikenteen ja teknisen huollon järjestelyistä, vesi- ja maa-ainesvarojen kestävästä käytöstä, tukevoittaisi maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä sekä vaalisi maisemaa, luonnonarvoja ja kulttuuriperintöä. Uusia reittejä ei tarvitsisi rakentaa ja siten säästettäisiin resursseja vaativilta selvitystöiltä sekä rakennuskustannuksilta.

Lietveden rengastien lauttayhteys on keinotekoinen, tarpeeton ja kallis reitti joka ei hyödytä ajallisesti paikallisväestöä. Päinvastoin, se pidentää matka-aikoja (hidas nopeus + rantautumismenot) sekä haittaa esimerkiksi maa- ja metsätaloutta niillä tiloilla joiden alueille se tulisi sijoittumaan. Paikallisväestön vastustuksesta on hyvänä todisteena Vetojaon alueen 32 kiinteistön omistajan allekirjoittama adressi jossa he kieltävät kaiken rengastiehen liittyvän suunnittelun ja muun toiminnan omistamillaan kiinteistöillä (toimitettu Puumalan kuntaan). Yhteyden tarpeellisuutta ei voida perustella yleisellä tarpeella, koska alueilla on jo olemassa kattava ja pitkälti yhteiskunnan ylläpitämä tieverkosto.

Välimatkoja (ei matka-aikaa) lauttayhteys ei lyhentäisi kuin noin 30 vakituiselta asukkaalta, sekin asiointisuunnasta riippuen eli ei voida olettaa kaiken liikenteen suuntautuvan Otasalosta Puumalaan tai Lintusalosta

Mikkeliin. Ei ole myöskään järkevää palata kulkusuunnassa takaisinpäin päästäkseen lautalle, jonka sijaintiranta ei ole ennustettavissa. Taloudellisen kannattamattomuuden ja tarpeettomuuden lisäksi maakuntakaavan mahdollinen yhdystarvevaraus rengastien lauttayhteydelle heikentää merkittävästi Natura 2000-verkoston alueisiin kuuluvan Vetojaon luonnonarvoja.

Kyseinen ohjelma rajoittaa ja ohjaa voimakkaasti yksityistä maankäyttöä alueella ja tätä henkeä sekä kansalaisten tasa-arvoa vastaan sotisi merkittävästi muutaman henkilön etua palvelevan uuden lauttayhteyden rakentaminen. Yhteiskunnallisia perusteita lautalle ei ole. Natura 2000-ohjelman lisäksi on huomioitava että Vetojaolla ja Lietvedellä on myös luonnonsuojelualueita sekä kalastusta on rajoitettu erinäisin vapaaehtoisin rajoituksin erittäin uhanalaisiin lajeihin kuuluvan (luontodirektiivin liite II laji) Saimaannorpan suojelemiseksi ja em. alueiden pesäpaikkojen turvaamiseksi. Uusi lauttayhteys voisi esim. häiritä norpan pesimistä ja edesauttaa mm. norppakannan haitallista jakaantumista Eteläiseen ja Pohjoiseen kantaan, eli heikentäisi jo yksistään merkittävästi alueen luonnonarvoja. Norpan lisäksi ei ole pystytty pois sulkemaan tai edes luotteloimaan uuden yhdyslauttaliikenteen vaikutuksia Vetojaon ja Lietveden muuhun luontoon ja lajeihin. Kaikki vaikutukset niihin on tutkittava ja mielestäni kaikkia Vetojakoa ja Lietvettä halkovia uusien yhteyksien lisäämistä koskevia maakuntakaavan varauksia tehtäessä on erityishuomio annettava luonnonsuojelulain 64§, 65§ ja 66§. Mielestäni asiasta on saatava valtioneuvoston päätös tai kuultava komissiota, mikäli yhdystarvemerkitä halutaan maakuntakaavaan sisällyttää.